

FONDI SHQIPTAR I ZHVILLIMIT
ALBANIAN DEVELOPMENT FUND

KOMUNA QENDËR

PLANI I ZHVILLIMIT TË KOMUNËS QENDËR

**PLANI I ZHVILLIMIT
TË KOMUNËS
QENDËR**

Fjala e kryetarit të komunës

Kam nderin e veçantë të përshëndes dhe të falenderoj në këtë hyrje të dokumentit të Planit të Zhvillimit Lokal, të gjithë banorët, gratë dhe burrat, të rinjtë e të moshuarit, intelektualët, bizneset, stafin dhe këshillin e komunës Qendër, të cilët së bashku me ne, patën rastin e veçantë të merrnin pjesë në një proces shumë të rëndësishëm për të ardhmen tonë. Përzgjedhja e Komunës Qendër për përgatitjen e Planit të Zhvillimit Lokal, nga projekti i Fondit Shqiptar të Zhvillimit, në muajin mars 2008, u mirëprit me shumë entuziazëm. Shqetësimi ynë më i madh ishte t'i përgjigjeshim çdo kërkesë për të zbatuar me sukses procesin në çdo hap të tij. Përfshirja në projektin e hartimit të Planit të Zhvillimit Lokal ishte një sfidë e vërtetë për të cilën jam i bindur se do të na çojë doemos në zhvillime të reja dhe shumë shpejt komuna jonë do të jetë pjesë integrale e qytetit të bukur të Fierit, duke zbutur dallimet midis jetës në qytet dhe asaj në fshat, përmes përmirësimit të kushteve të jetesës dhe ofrimit të shërbimeve cilësore. Qytetarët e komunës sonë me vitalitetin dhe potencialin që ata mbartin e meritojnë që të bëhen pjesë e planifikimit të së ardhmes së tyre, dhe ta ndiejnë veten krenarë para fëmijëve dhe brezave të ardhshëm për kontributin që ata po japin sot. Plani i Zhvillimit Lokal është një dokument i rëndësishëm, i cili do ta orientojë komunën në sfidat për të përmirësuar jetën e banorëve të saj. Nisur nga sa më sipër, angazhimi ynë i përbashkët në këtë proces ka qenë maksimal. Masat e realizuara, interesi që është treguar, ndihma profesionale e specialistëve të FSHZH, performanca, potencialet njerëzore, ekonomike dhe progresi në mirëqeverisje, na bindin se jemi të aftë dhe gati për t'u përballur me të ardhmen dhe me detyrat që do të na dalin përpara. Përgatitja e Planit të Zhvillimit Lokal në Komunën Qendër, mori përmasat e një fushate të rëndësishme, pasi, së bashku me stafin e këshillin komunës, dhe kryetarët e fshatrave realizuam me përgjegjësi të gjitha detyrat e lëna në takimet e grupit të punës. Këto sollën një dokument cilësor të PZHL i cili do të mbajë firmën e të gjithë banorëve të komunës. Hartimi i PZHL për komunën tonë u realizua me pjesëmarrjen e komunitetit në të gjitha fushat e tij prioritare. Ndjekja hap pas hapi e metodologjisë dhe përfshirja e të gjithë aktorëve, na dha prodhimin e një dokumenti të pranueshëm, që përfaqëson interesat e të gjithëve dhe që u aprovua njëzëri nga këshilli i komunës. Ky dokument do t'i shërbejë për një kohë të gjatë komunës në planifikimet që ajo bën për realizimin e projekteve. Deklaroj me kënaqësi e siguri të plotë se kemi hartuar një plan zhvillimi cilësor e ambicioz dhe se kemi kryer një shkollë për të qeverisur më mirë të gjithë së bashku. Unë vlerësoj maksimalisht punën e mbeshtetjen e stafit të FSHZH për hartimin e PZHL, të cilët i falenderoj me kënaqësi, si dhe jemi të hapur për bashkëpunime të tjera frytdhënëse për të rritur kapacitetet dhe për të investuar në komunën tonë. Shpresoj dhe kam bindjen se bashkëpunimi i sukseshëm do të pasohet nga bashkëpunimi për realizimin e projekteve që kemi përcaktuar, që ato të kthehen në vlera reale dhe së bashku të ndiejmë zhvillimin dhe një jetë më të mirë për të gjithë.

Me respekt,
Harilla MILE

Tabela e Përmbajtjes

SHOQËRIA (KAPITALI SOCIAL)	16
a. Komuniteti dhe dinamika	16
b. Arsimimi	17
c. Kultura dhe koha e lirë	18
d. Shërbimi shëndetësor	20
e. Asistenca sociale	20
f. Cilësia e jetës	21
EKONOMIA	22
a. Situata e përgjithshme	22
b. Blegtoria	24
c. Bujqësia	25
d. Telekomunikacioni dhe Teknologjia Informuese	26
MJEDISI DHE INFRASTRUKTURA	26
a. Pozita gjeografike e komunës	26
b. Burimet natyrore	27
c. Sistemi rrugor	29
d. Furnizimi me energji elektrike	30

e. Furnizimi me ujë të pijshëm	30
f. Kanalizimi i ujërave të zeza dhe të bardha	31
QEVERISJA E KOMUNËS	32
a. Organika e komunës	32
b. Buxheti i komunës	34
c. Pjesmarrja qytetare	36
I. Deklarata e vizionit	38
II. Qëllimet Strategjike	39
III. Hapat e veprimit	40
Zhvillimi Ekonomik	40
Zhvillimi Social	47
Zhvillimi i Infrastrukturës dhe Shërbimeve Publike.....	53
Qeverisja e mirë.....	58
IV. Fishat e Projekteve.....	62
Local Development Plan - Qendër	78

Plani i Zhvillimit Lokal i Komunës Qendër, Fier, është përgatitur nga grupi i Planit të Zhvillimit Lokal të krijuar në komunë, me asistencën teknike të ofruar nga Njësia e Planeve të Zhvillimit Lokal, Fondi Shqiptar i Zhvillimit.

Metodologjia

Tashmë, u bënë vite që FSHZH është identifikuar si një nga aktorët kyç në hartimin e planeve strategjike të njësive të qeverisjes vendore. Kjo përpjekje është në vazhden e angazhimit të FSHZH për të ngritur kapacitetet e njësive të qeverisjes vendore dhe komuniteteve lokale.

Pse Duhet të Hartojmë një Plan për Zhvillimin Lokal?

Planifikimi i zhvillimit lokal është një proces që i jep mundësi qeverisjes lokale dhe banorëve që ajo përfaqëson - të kontrollojnë dhe të hartojnë të ardhmen e tyre. Një Plan Zhvillimi Lokal jep informacion mbi drejtimin e veprimeve drejt zhvillimit të një komuniteti. PZHL është një hartë për t'u ndjekur nga të zgjedhurit, personeli i komunës, dhe komuniteti në tërësi, për t'i dhënë formë të ardhmes së dëshiruar prej tyre. Planifikimi i Zhvillimit Lokal ka të bëjë me të menduarin, të vepruarin dhe parashikimin strategjik të veprimeve që duhet të ndërmarrim, në mënyrë që të realizojmë qëllimet e dëshirueshme.

Një plan zhvillimi është efektiv kur, qeverisja lokale kupton se çfarë po bën, kujt i shërben, dhe sa mirë i plotëson nevojat e komunitetit. Kur bëhet mirë, planifikimi i zhvillimit lokal ka pjesëmarrjen e gjerë të komunitetit dhe aktorëve të tjerë të interesuar. Kjo garanton që gjatë procesit po përdoren burimet më të mira të mundshme në planifikimin e së ardhmes ashtu si edhe krijon një forum të gjerë për pjesëmarrje të shoqërisë, përkushtim dhe rritje të ndjenjës së pronësisë.

Qëllimet strategjike dhe hapat e veprimit, të shprehura në Planin e Zhvillimit Lokal, nuk janë vetëm autoriteti i qeverisjes vendore. Komuna nuk mund të bëjë vetë gjithçka, dhe as nuk mund t'i adresojë vetëm të gjitha problemet e komunitetit. Kështu që, në Planin e Zhvillimit Lokal është idea që i gjithë komuniteti ka një kontribut për të dhënë në arritjen e një komune të qëndrueshme. Angazhimi dhe veprimet e komunitetit, grupeve dhe të interesuarve të tjerë janë mjaft të rëndësishme në arritjen e suksesshme të Vizionit të Komunës, qëllimeve dhe veprimeve që janë themelore në Planin e Zhvillimit Lokal. Një PZHL është efektiv kur në mënyrë rigoroze përdoret që të planifikojë shërbime dhe projekte, identifikojë burimet, boshllëqet dhe nevojat financiare, të masë rezultatet e punës së qeverisë lokale, dhe t'i komunikojë këto rezultate tek komuniteti. Ky është një proces dhe dokument me anë të të cilit komuniteti mund të vërë përpara përgjegjësisë të zgjedhurit në mënyrë që t'i përgjigjet nevojave dhe prioriteteve të tij.

PZHL siguron një përdorim efektiv të burimeve specifike të komunës në mënyrë që të bëhet sa më e mundur arritja e objektivave.

Metodologjia e FSHZH rreth Planifikimit me Pjesëmarrje të Zhvillimit Lokal përpiqet të përmbushë këtë premtim. Metodologjia dhe struktura përmban parime udhëzuese, strukturën, komponentët dhe pjesëmarrësit e mëposhtëm për një përjasje gjithpërfshirëse dhe fizibël të planeve të zhvillimit lokal në komuna.

Parimet Udhëzuese të Planeve të Zhvillimit Lokal në Komunitet e Shqipërisë

Plani i Zhvillimit Lokal të Komunës është:

Strategjik. PZHL sheh drejt nevojave afatgjate të një komuniteti dhe identifikon strategjinë më të mirë për t'i adresuar këto nevoja; në mënyrë strategjike vlerëson burimet, dhe shpërndarjen më të mirë të këtyre burimeve në funksion të zgjidhjes së problemeve që shqetësojnë komunitetin. Ky proces krijon midis pjesmarrësve edhe kulturën e të menduarit në mënyrë strategjike që është një faktor i rëndësishëm për qëndrueshmëri të suksesshme.

I thjeshtë. Metodologjia dhe procesi i PZHL/MVP do të jenë të kuptueshme dhe të manaxhueshme për komunitet në lidhje me fizibilitetin, pronësinë dhe qëndrueshmërinë.

Pjesmarrës dhe Përfshirës. Procesi i hartimit të PZHL/MVP, zbatimi dhe monitorimi i tij do të angazhojë një grup të gjerë nga komunitet, përfshirë këtu përfaqësues nga çdo fshat, nga gratë, të rinjtë, të moshuarit, dhe grupe të tjerë vulnerabël të popullatës.

I realizueshëm. PZHL si një plan do të përmbajë hapa veprimi dhe projekte që janë të realizueshme. Ai do të ketë për qëllim të vendosë një balancë midis projekteve/veprimeve që mund të përfshihen në buxhetin e komunës ose të realizueshme nga komuniteti me pak përpjekje financiare dhe atyre që mund të kenë nevojë për financim të jashtëm (donatorë, grante, etj).

I koordinuar me prioritetet dhe objektivat rajonale dhe kombëtare, atëherë kur ka lidhje me to. Megjithatë pikënisja për zhvillimin e një PZHL dhe fokusi i tij është komuniteti, pushteti lokal duhet t'i kushtojë vëmendje të veçantë përputhjes së PZHL me planet në nivelet më të larta. Kjo vëmendje do të sigurojë që PZHL të mos përmbajë projekte/objektiva që bien ndesh me planet rajonale apo kombëtare, por në të kundërt, t'i zhvillojnë dhe mbështesin ato.

Një mjet që **demonstron përgjegjësi, besueshmëri dhe transparencë.** PZHL duke angazhuar komunitetin në procesin e zhvillimit, jo vetëm është i detyruar që t'i përgjigjet preferencave dhe nevojave të tij por është edhe një mjet për të vënë para përgjegjësisë qeverinë lokale në kryerjen e detyrës së saj.

Komponentët e Planit të Zhvillimit Lokal të FSHZH

Një vizion i përbashkët

Komunitet shqiptarë përballen me shumë sfida për zhvillim dhe burime të pakta për t'i përballuar ato – por gjithashtu ka shumë mundësira. Detyra është t'i bashkojmë të gjitha burimet dhe komunitetin në një vizion të përbashkët për të cilin mund të mobilizohen dhe të përdorin sa më mirë burimet njerëzore, natyrore dhe financiare. Për të arritur këtë, procesi për hartimin e PZHL fton këshilltarët dhe komunitetin për "të pikturuar" të ardhmen e tyre në 10-15 vitet e ardhshme. Ky aktivitet rezulton në "Vizioni i Komunitetit".

Një plan për të ardhmen

E ardhmja e çdo komuniteti sigurisht që ndryshon – dhe qeverisja vendore duhet të sigurohet, që ata, me zërin e komunitetit, janë autorë të këtij ndryshimi, duke iu kundërvënë situatave që përcaktojnë të ardhmen e tyre. PZHL përmban qëllime dhe hapa veprimi të realizueshme, të cilat mund të arrihen hap pas hapi në rrugën për të përmbushur Vizionin e Komunitetit.

Katër shtyllat e zhvillimit

Metodologjia e FSHZH përcakton një rrjet të gjerë në mënyrë që të sigurojë që të gjitha prioritetet e zhvillimit përfshihen në PZHL. Të gjitha qëllimet strategjike dhe projektet konkrete janë të organizuara në bazë të katër fushave të mëposhtme prioritare:

Zhvillimi Ekonomik: bizneset e vogla dhe të mesme, bujqësia, industria, tregu, turizmi, marketingu dhe shërbime të tjera.

Zhvillimi Social: shëndetësia, edukimi, të rinjtë, asistencë sociale, pensionet.

Infrastruktura Publike dhe Shërbimet: rrugët, furnizimi me ujë të pijshëm dhe kanalizimet, shërbimi i pastrimit, infrastruktura e arsimit dhe shëndetësisë.

Mirë-Qeverisje: përgjegjësia, përfshirja, informimi i publikut, besueshmëria, shërbimi ndaj 'klientit', menaxhimi efektiv i shërbimeve, zhvillimi organizativ me qëllim përmbushjen e qëllimeve strategjike.

Një komunitet, shumë zëra

Komunitet janë të përbërë nga shumë zëra: gra, burra, fëmijë, të rinj, të moshuar, biznesmenë, fermerë, mësues, të papunë, grupe etnike, invalidë, e kështu me rradhë. Është kritike për qeverisjen lokale që të kuptonim shpesh se sa të ngjashme po aq dhe të ndryshme ishin nevojat dhe pritshmëritë e këtyre grupeve. Proçesi i PZHL inkurajon të gjithë banorët e komunitetit të marrin pjesë në hartimin e këtij plani dhe në zbatimin e suksesshëm të tij. Metodologjia e hartimit me pjesëmarrjen e PZHL përfshin një sërë instrumentash me qëllim përmirësimin e komunikimit me publikun: Festivali i Vizionit të Komunitetit, pyetësorë, dhe mbledhje publike të tjera të hartuara në mënyrë që të japin komente rreth draftit të planit (duke përfshirë mbledhje publike rreth buxhetit).

Komunikimi me publikun

Plani i Zhvillimit Lokal është një bashkëbisedim me komunitetin. Hartohet nëpërmjet marrjes së mendimeve dhe udhëzimeve nga komuniteti. Për të qënë i qëndrueshëm, PZHL kërkon që ky bashkëbisedim të jëtë i vazhdueshëm. Në metodologjinë e FSHZH, qeverisja lokale inkurajohet që të nxisë dialogun dhe opinionin e vazhdueshëm në mënyrë që të sigurojë që puna që bëjnë ndikon ashtu siç duhet tek komuniteti

Një panoramë më e gjerë

PZHL ka të bëjë me të menduarin në terma afatgjatë në lidhje me nevojat e zhvillimit të një lokaliteti të caktuar. Sidoqoftë, proçesi i PZHL në metodologjinë e FSHZH merr

parasysh edhe Strategjinë Rajonale të Zhvillimit, në mënyrë që të sigurojë harmonizimin me Objektivat Rajonale dhe Kombëtare të Zhvillimit për Mijëvjeçarin (OZHM).

Kush u përfshi në hartimin e Planit të Zhvillimit Lokal?

Për të pasur një proces të hapur dhe transparent, në hartimin e planit për zhvillimin e komunës, është synuar një pjesmarrje e gjerë nëpërmjet krijimit të grupeve të këshillimit me bazë pjesmarrjen e komunitetit. Pjesmarrja e tyre është kyç për suksesin e hartimit dhe zbatimit të PZHL.

Grupi i Planit të Zhvillimit Lokal (grupi PZHL): Ky grup është përgjegjës për nxitjen, udhëheqjen, këshillimin dhe mbikqyrjen e hartimit të PZHL. Grupi i PZHL-së së përbëhet nga përfaqësues të këshillit, përfaqësues nga administrata e komunës, përfaqësues të fshatrave si dhe përfaqësues nga komuniteti me profesione të ndryshme. Ky grup është i ndarë në disa nëngrupe si më poshtë:

Grupi i Monitorim-Vlerësimit me Pjesmarrje (grupi MVP): Grupi i MVP-së ngarkohet të punojë në përcaktimin e kriterëve të vlerësimit të procesit të PZHL, të identifikojë treguesit për realizimin e objektivave strategjike dhe hapave të veprimit, si dhe vlerësimit të arritjeve të rezultateve. Me përfundimin e planit dhe aprovimit të tij në Këshill, grupi i MVP do të kryejë monitorim të vazhdueshëm të rezultateve të PZHL.

Nënkomitetet e Fushave Prioritare: Këto nënkomitete të grupit të PZHL përfaqësojnë katër shtyllat (*zhvillimi ekonomik, zhvillimi social, infrastruktura e shërbimet publike dhe qeverisja e mirë*) dhe janë përgjegjëse në përcaktimin e hapave të veprimit/projektet konkrete për fushat prioritare dhe hartimin e prefizibiliteteve dhe fizibiliteteve. Këto grupe mund të ftojnë dhe specialistë të tjerë të jashtëm që të japin ekspertizën e tyre në detajimin e hapave të veprimit/projekteve konkrete.

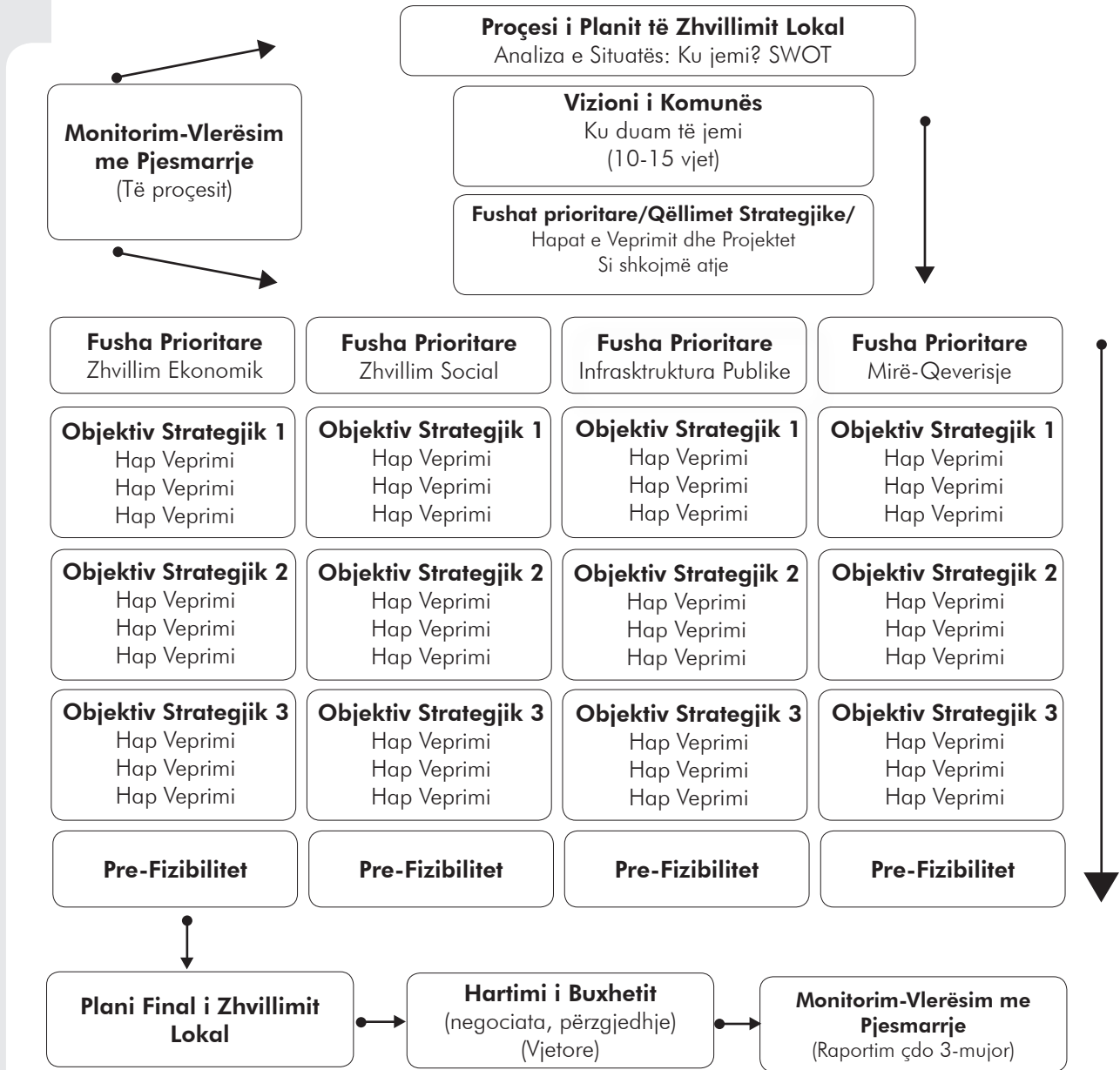
Nëngrupe të tjera të grupit të PZHL të hartuara për të siguruar një përdorim eficient të metodologjisë, janë: nëngrupi i mobilizimit të komunitetit, nëngrupi i mbledhjes së informacionit dhe sekretariati për mbledhjen dhe mbajtjen e informacionit voluminoz që do të krijohet gjatë hartimit të planit.

Si realizohet procesi?

Metodologjia e FSHZH përmban dhjetë hapa kyç në hartimin e planit të zhvillimit lokal.

1. **Garantimi i angazhimit lokal:** FSHZH takon Kryetarin e Komunës i cili përfiton aprovimin konceptual nga Këshilli i komunës për të ecur përpara në hartimin e planit të zhvillimit.
2. **Ofrimi i asistencës:** FSHZH ofron trajnim intensiv grupit të PZHL.
3. **Fillimi i punës:** Grupi i PZHL dhe nëngrupet e tij organizojnë takime dhe caktojnë planin e aktiviteteve që do të ndjekin.
4. **Mbledhja e informacionit:** Profili i Komunës, Pyetësorë dhe një sesion strategjik në Këshill përbëjnë aktivitetet kryesore të mbledhjes së të dhënave që do të furnizojnë me informacion hartimin e planit.
5. **Mobilizimi i komunitetit:** Panairët e ideve të fshatrave organizohen në çdo fshat dhe fokus, grupet hartohen për grupe të vecanta.
6. **Sintetizimi i të dhënave:** Grupi i LDP analizon inputin dhe përcakton vizionin dhe qëllimet strategjike.
7. **Krijimi i planeve të veprimit për fushat prioritare:** nënkomitetet e fushave prioritare identifikojnë dhe prioritojnë projektet/hapat e veprimit si edhe kryejnë studimet e pre-fizibilitetit; Grupi i PZHL përmbledh planin.
8. **Kthimi në fshatra:** Ju folët, ne ju dëgjuam, a u kuptuam drejt? Mundësi për të rishikuar draftin e PZHL me komunitetin dhe për t'u siguruar që ky plan përkon me ekspektacionet e tyre.
9. **Integrimi me procesin e buxhetit dhe aprovimi në Këshill:** PZHL informon rreth vendimeve të rëndësishme që kanë të bëjnë me alokimin e burimeve dhe aprovohet nga Këshilli.
10. **Zbatimi dhe monitorim-vlerësimi i vazhdueshëm:** Grupi i PZHL fillon zbatimin e planit dhe vazhdon të monitorojë dhe vlerësojë progresin e bërë për të arritur qëllimet.

Struktura e procesit të PZHL

Cili është afati kohor për Planin e Zhvillimit Lokal?

PZHL përmban plane veprimesh afatshkurtër, të mesme dhe afatgjatë. Vizioni përfshin një periudhë kohore prej 10-15 vjetësh dhe qëllimet strategjike deri në 5 vjet. Sidoqoftë, për të qenë sa më realistë dhe të sigurt që komuniteti do të jetë në gjendje të fokusohet në projektet konkrete, hapësira e veprimit është ngushtuar në 1-3 vjet dhe është synuar pikërisht në kohën e hartimit të buxhetit. Çdo hap veprimi ka një afat kohor për zbatim. Përputhja me këto afate kohore do të monitorohet nga grupi i monitorim-vlerësimit me pjesmarrje.

SHOQËRIA (KAPITALI SOCIAL)

a. Komuniteti dhe dinamika

Komuna Qendër ka në juridiksionin e saj 10 fshatra:

Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza dhe fshati Rom.

Jashtë juridiksionit të kësaj komune, por me prona të regjistruara këtu, kanë mbetur fshatrat Afrim (Qenas), Mbrostar, Çeligrad, Bishanakë, Fier Çifçi, Sheq i Madh dhe Sheq i Vogël të cilët para vitit 1992 bënë pjesë në ish-këshillin e bashkuar dhe sot ato i janë bashkuar Bashkisë Fier.

TABELA 1: SHPËRNDARJA E POPULLSISË

Nr.	Fshati	Nr. i banorëve			Nr. i familjeve në vitet	
		Femra	Meshkuj	Gjithsej	2005	2008
1.	Mujalli	326	357	683	167	171
2.	Grecalli	401	405	806	235	227
3.	Daullas	538	606	1,144	291	305
4.	Afrim i Ri	217	213	430	110	112
5.	Çlirim	1,326	1,358	2,684	732	745
6.	Radostinë/Vadhizë	393	451	844	203	208
7.	Zhupan	1,057	1,111	2,168	522	537
8.	Drizë 1	365	439	804	201	211
9.	Drizë 2	258	272	530	126	133
10.	Rom	895	842	1,737	307	329
KOMUNA (Total)		5,776	6,054	11,830	2,894	2,978

Komuniteti që banon në komunën Qendër, është i larmishëm. Ai përbëhet nga banorët autoktonë myzeqarë si dhe nga popullsi arumene, çame, kosovare, rome e malësore të veriut ardhur në vitet 1991-2000.

Popullsia Çame është vendosur në vitet 1935-1945, Kosovarët janë ardhës të viteve 1925-1930 ndërsa Romët janë grumbulluar në vitet 1958-1960.

Rregjistrimet e para në këtë njësi datohen zyrtarisht në vitin 1923 sipas të cilit, fshatrat e kësaj komune banoreshin nga 179 familje me 1084 banorë. Popullsia e kësaj Komune ka pësuar ndryshime në rritje nga njëri 10-vjeçar në tjetrin.

Ndryshimet kryesore shoqërore, sociale, ekonomike e politike të diktaturës 1945-1990 janë: Reforma Agrare e vitit 1946, ku të gjitha familjet fshatare përfituan tokë që e patën

pronën e tyre me tapi deri në organizmin e kooperativave bujqësore. Në vitin 1958, përfundoi kolektivizimi i bujqësisë në këtë zonë, organizimi shoqëror pësoi ndryshime si në planin ekonomik ashtu edhe në qeverisjen vendore. Në këtë periudhë nisi të funksionojë Këshilli i Bashkuar. Në vitin 1972, në zonën që përfshin Komuna Qendër sot, u krijua Kooperativa e Tipit të lartë. Edhe në këtë rast, funksionet e pushtetit vendor i kryente Këshilli Popullor i Bashkuar me kryetarin në krye. Në vitin 1983 ish-kooperativa bujqësore Grecalli u kthye në Ndërmarrje Shtetërore duke e zhdukur tërësisht nocionin e pronës shoqërore.

Pas viteve 1990, ndryshimet e mëdha shoqëruan edhe komunën Qendër. Eksodi dhe tendenca e hapjes së vendit drejt Europës, u shoqërua edhe me lëvizjen e lirë të njerëzve. Shumë familje nga fshatra të ndryshme të Komunës Qendër, u vendosën në qytete ose në qendra të reja banimi dhe shumë të tjera erdhën e u vendosën në këtë zonë shpesh pa kriter duke shkaktuar edhe probleme sociale. Emigracioni i njerëzve pas eksodeve të mëdha mori përmasa të gjera për shumë të rinj dhe familje të ndryshme që u larguan në drejtim të Greqisë, Italisë etj. Aplikimi dhe sistemi i Llotarisë Amerikane, përfshin shumë banorë e familje të Komunës sonë. Sipas statistikave jozyrtare, mendohet se në këtë periudhë gati 5000 persona provuan kalimin e kufijve duke patur qëndrime të shkurtra ose disaveçare sidomos në Itali e Greqi.

Sot, Komuna Qendër ka një dendësi mesatare prej 465 banorë/km², me një rritje natyrore 3,8% ose 19 lindje për 1000 banorë.

b. Arsimimi

Popullsia e komunës Qendër është arsimdashëse dhe aspiron për një jetë me vlera të mirëfillta qytetare. Tregues për këtë është historiku i pasur 50-vjeçar i zhvillimit të arsimit e kulturës ku nga ky komunitet kanë dalë e shërbejnë dhjetëra e dhjetëra mësues, pedagogë, agronomë, mjekë, inxhinierë, arkitektë, gjeologë, ekonomistë, oficerë e shumë profesione të tjera.

Aktualisht në juridiksionin e komunës Qendër ka tri shkolla 9-vjeçare, tri shkolla fillore, një shkollë të mesme dhe 8 kopshte fëmijësh.

Në fshatin Çlirim funksionon shkolla e mesme "Rakip Kryeziu", një shkollë kjo me tradita të shkëlqyera për faktin se është ndër më të vjetrat e vendit që u hap në vitin 1952 me profil bujqësor. Në vite nga kjo shkollë kanë dalë: 2453 agronomë, 1082 zooteknikë, 598 zooveterinerë, 15 veterinerë, 25 specialistë frutikulture.

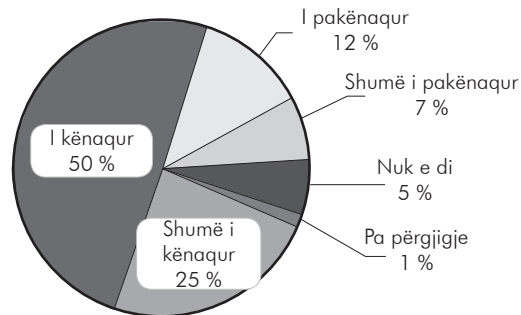
Ish-nxënësit e kësaj shkolle kanë dhënë kontributin e tyre në çdo cep të Shqipërisë, për zhvillimin dhe modernizimin e bujqësisë si në fushën studimore-shkencore ashtu edhe në veprimtari praktike e drejtuesi deri në drejtues dikasteresh e ministra.

Në vitin 1992-1993 kjo shkollë kaloi nën juridiksionin e Komunës Qendër dhe në vitin shkollor 2001-2002, kësaj shkolle iu bashkua shkolla profesionale me degët: Agrobiznes, Hidraulik, Mobileri, Ushqimore, Konfeksione.

Aty sot studiojnë mesatarisht 470 nxënës me 58 mësues, ku përveç këtyre rreth 460 nxënës studiojnë me korrespondencë shkollën e mesme të përgjithshme. Duhet theksuar

se kjo është shkollë rajonale për rrethet e Jugut dhe është me konvikt. Në trazirat e viteve '96-'97-'98 ndodhën shkatërrime të institucioneve arsimore. Ndryshimet nisën gradualisht, si në drejtim të reabilitimit të infrastrukturës ashtu edhe në mirëmbajtje. Përmirësimet më të dukshme janë bërë në mjediset e brendshme e të jashtme të shkollave si dhe në terrenet sportive.

Fig. 1 - Kënaqshmëria për gjendjen e shkollave

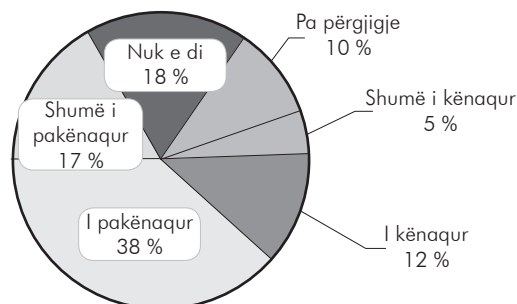
Kjo u arrit nga rritja e investimeve, prej të cilave më kryesoret janë:

- Rikonstruksioni i shkollës 8-vjeçare Zhupan
- Ndërtimi i murit rrethues të kopshtit Drizë Myrteza
- Rikonstruksioni i shkollës fillore Mujalli dhe rrethimi i saj
- Ndërtimi i murit rrethues të kopshtit Daullas
- Rikonstruksioni i palestrës dhe ndërtimi i ambienteve sportive në shkollën e mesme "Rakip Kryeziu", që janë në proces.

c. Kultura dhe koha e lirë

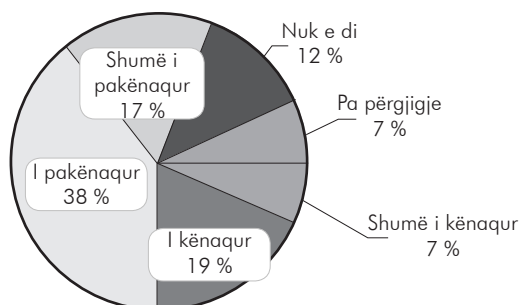
Në këtë nocion përfshihen grupet artistike e ato të estradës, këngët e vallet, e aktivitete të tjera. Komuna Qendër, ka pasur para viteve '90 një jetë të pasur kulturore dha artistike.

Fig. 2 - Kënaqshmeria për programet artistike & kulturore

Në çdo fshat funksiononin vatrat e kulturës në godina të thjeshta, kurse në fshatrat Mujalli, Grecalli, e Mbrostar u ndërtuan godina të reja me mjedise të posaçme për shfaqje, me biblioteka të pasura dhe të frekuentueshme. Shtëpitë e Kulturës të qendrës Grecalli e Çlirim kanë qenë të përfaqësuar në veprimtari kombëtare si në Festivalin Folklorik Kombëtar të viteve 1973, 1978, 1983, 1988 ku me drejtues të përkushtuar dhe artistë të zonës, kanë zënë vende nderi dhe kanë mbushur programet televizive të asaj kohe. Në Grecalli e në Çlirim ka patur salla kinemaje që frekuentoheshin nga banorët rregullisht. Në këtë drejtim ka një traditë që duhet ringjallur nga brezat sot e në të ardhmen.

Fig. 3 - Kënaqshmëria për aktivitetet sportive

Ndër aspektet që vlen të përmenden këtu, është dhe kujdesi i veçantë që i kushton kjo komunë zhvillimit të sporteve, për të cilën, në mënyrën si po e trajtojmë këtu, kjo është një përvojë e re. Brenda territorit të komunës funksionojnë tre terrene sportive, prej të cilëve ai pranë shkollës "Rakip Kryeziu", është një kompleks sportiv me fushë futbollit, fushë basketbollit, volejbollit, pista vrapimi. Është ndërtuar edhe tribuna dhe mjedise të tjera të thurura, që mirëmbahen nga punonjës me pagesë.

Në komunë ka tashmë një ekip modest futbollit që debutoi në kategorinë e dytë, ku në sezonin e vitit 2003-2004 u klasifikua në vendin e dytë duke u dhuruar sportdashësve të shumtë çaste të bukura shplohëse e dëfrimi. Mbarëvajtja e këtij ekipi trajtohet nga komuna në të njëjtin plan si me problemet e tjera të saj.

Është bërë traditë e bukur zhvillimi i shumë veprimtarive masive sportive, ku përveç spartakiadave, çdo vit këtu organizohet "Dita Olimpikë", me pjesëmarrje masive shumëgarëshe të shkollave të komunës.

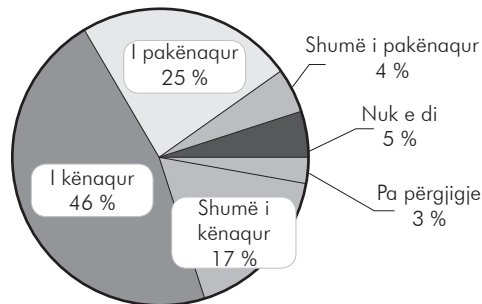
Çdo veprimtari fiskulturore-sportive që organizohet në komunë, i paraprihet me programe të veçanta, në bashkëpunim komunë-drejtori shkollash-mësues e drejtues në administratën e komunës.

d. Shërbimi shëndetësor

Shërbimi shëndetësor në fshatrat e komunës Qendër, ka nisur rreth viteve 1950, ku shërbehej me infermierë, kurse vizitat mjekësore bëheshin në qytetin e Fierit. Shërbimi me infermier në fshatin Drizë, i ka fillimet në vitet 1948-1949, në Zhupan 1950-1951, në Çlirim 1951, në Grecalli 1952, në Vadhizë 1953.

Në vitin 1957 në fshatin Çlirim u emërua një ndihmësmjek, Dhori Suku. Fshatrat Mujalli, Grecalli e Daullas, shërbimin mjekësor e siguronin në Fier deri në vitin 1974. Në fshatin Zhupan, shërbimi me mjek ka filluar në vitet 1964-1965.

Fig. 4 - Kënaqshmëria për qendrat shëndetësore

Komuna dhe Këshilli i saj, vazhdimisht kanë ndjekur me përparësi mirëmbajtjen e qendrave shëndetësore dhe bëjnë kujdes për ruajtjen e higjienës e pastërtisë në fshatra duke e vlerësuar shërbimin mjekësor si detyrë parësore.

Në komunën Qendër, sot funksionojnë 4 qendra shëndetësore, me 4 mjekë dhe 10 infermierë e mami.

e. Asistenca sociale

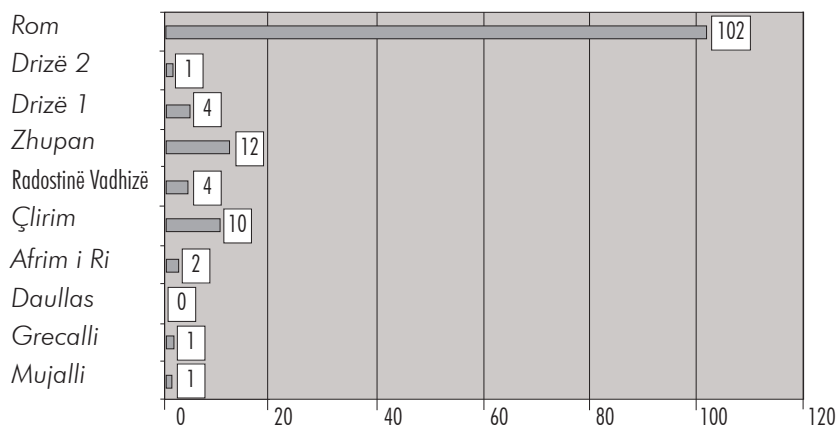
Në komunën Qendër trajtohen me ndihmë ekonomike 182 familje. Numrin më të madh të familjeve të trajtuara, e përbëjnë ato të komunitetit rom, pasi niveli i tyre ekonomik është nën minimumin jetik.

Emërtimi i fshatit Rom është marrë nga vetë emri i fiseve rome që banojnë aty, të cilët janë përqëndruar në familje rreth viteve 1956-1958 e që kanë ardhur duke u shtuar nga viti në vit me familje të reja. Disa prej banorëve kanë ndërtuar shtëpi dhe jetojnë në kushte të mira. Kjo popullsi më parë merrej me tregtinë e kuajve, me zeje e me thurje kanistrash.

Gjatë viteve të demokracisë romët qenë ndër të parët që tregtuan rroba të përdorura dhe sende të ndryshme shtëpiake që i sillnin nga Greqia. Tregu rom lulëzoi disa vite dhe ndikoi shumë në rritjen e nivelit të tyre të jetesës, por me rritjen ekonomike klientët dhe

blerësit e tyre u zvogëluan.

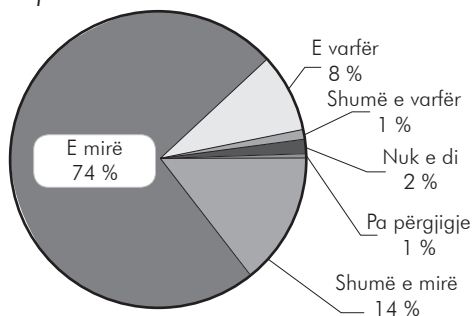
Fig. 5 - Numri i familjeve me ndihmë ekonomike sipas fshatrave

f. Cilësia e jetës

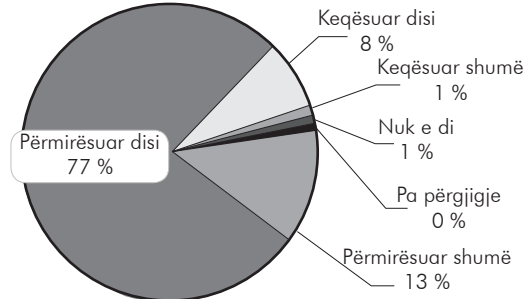
Banorët e komunës Qendër, kanë kërkesa të larta për jetën. Në përgjithësi ata kanë shtëpi të mira, të reja e të rikonstruara, të pajisura me televizorë, lavatriçe, frigoriferë etj. Shumica e familjeve kanë në pronësinë e tyre makina private. Komuna numëron rreth 310 makina private për përdorim familjar. Niveli mesatar i të ardhurave në komunë është 28 mijë lekë / frymë.

Fig. 6 - Cilësia e jetës

Komuna ofron shërbimet kryesore publike si atë të pastrimit, gjelbërimit, mirëmbajtjes së rrugëve, shkollave, kopshteve etj.

Fig. 7 - Përmirësimi i cilësisë së jetës tre vitet e fundit

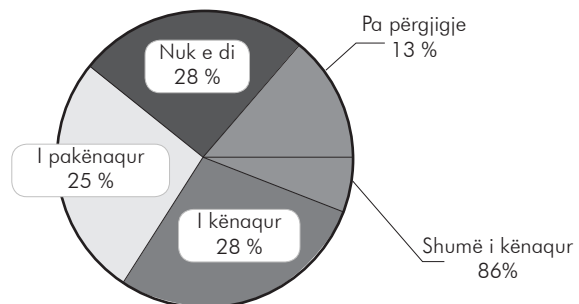
EKONOMIA

a. Situata e përgjithshme

Klima e butë mesdhetare bregdetare, karakteristike për zonën e Myzeqesë, me reshje mesatare e shumë diell, krijon mundësi që në këtë komunë të zhvillohet një bujqësi intensive e përparuar, ndërsa pozicioni në qendër ndikon në zhvillimin e bizneseve të ndryshme fitimprurëse.

Pronat e popullsisë fshatare të Komunës janë kryesisht pranë vendbanimit të tyre me ndonjë përjashtim të vogël ku disa familje kanë ngastra toke jashtë fshatit të tyre. Banorët e fshatrave Afrim, Mbrostar, Çeligrad, Bishanakë, Sheq i Madh, Sheq i Vogël, detyrimet dhe taksat për tokën, i kanë të lidhura me Komunën Qendër, pavarësisht se përfshihen në Bashkinë e Fierit.

Fig. 8 - Kënaqshmëria për mundësitë për të ndërmarrë një biznes

13	Aktivite të organizmave ndërkombetare	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KOMUNA TOTAL		2570	5204	2468	16	173	102	2562	5444	2566

b. Blegtoria

Shumica e familjeve fermere në këtë komunë rrisin dhen, dhi, lopë, derra, e shpendë si pula fushe, pata, rosa, gjela deti etj. ku një pjesë e produktit përdoret për nevoja vetiake dhe pjesa tjetër për treg sidomos perimet e bostanët që kultivohen në sera diellore. Fermerëve që merren me blegtori u vjen në ndihmë të vazhdueshme edhe Zyra e Shërbimit Veterinar në komunë e mbështetur në Ligjin nr. 7674 - "Për shërbimin dhe inspektoriatin veterinar".

TABELA 3: BLEGTORIA

Nr.	Fshati	Të imta		Gjedhë	Shpendë
		Dele	Dhi		
1	Mujalli	750	7	390	2500
2	Grecalli	650	5	300	3000
3	Daullas	350	0	430	2400
4	Afrim i Ri	400	0	80	880
5	Radostinë Vadhizë	1000	85	180	1210
6	Çlirim	70	0	220	2450
7	Drizë 1	350	0	160	2000
8	Drizë 2	70	0	130	2650
9	Zhupan	300	0	180	2600
10	Rom	10	0	0	100
KOMUNA		3950	97	2070	19790

Objekt pune i kësaj zyre është edhe kontrolli i pikave të therjes, kontrolli i aktivitetit të veterinerëve praktikë, periodikisht përgatitet Buletini veterinar, kontrolli i subjekteve që tregojnë produkte blegtorale etj.

Për të gjitha veprimtaritë e zyrave në komunë, Këshilli i Komunës dhe kryetari i saj ndjek me përparësi realizimin cilësor të shërbimeve në tërësi dhe për këtë ka një dokumentacion të arkivuar.

Komuna ka sot mbi 6,500 krerë bagëti dhe mbi 10,000 shpendë. Mbarështuesit e blegtorisë sigurojnë rreth 23 mijë lekë të ardhura/ha nga aktiviteti i tyre.

TABELA 4: PRODHIMI BLEGTORAL

Nr.	Fshati	Delet			Dhitë		Lopët		Shpendët	
		Mish (kv)	Qumësht (litra)	Lesh (kv)	Mish (kv)	Qumësht (litra)	Mish (kv)	Qumësht (litra)	Mish (kv)	Vezë (kokrra)
1.	Mujalli	17	45.5	1.5	0.385	0.021	56	892	4.5	180
2.	Grecalli	6	13	0.9	0	0.015	60	720.5	9.9	200
3.	Daullas	5	9	0.7	0	0	60	926.1	5.4	160
4.	Afrim i Ri	4.5	10.8	0.8	0	0	15	167.5	1.6	50
5.	Radostinë Vadhizë	21.8	48	2	1.3	7	30	445.9	3.6	60
6.	Çlirim	0.6	0	0.14	0	0	31	514.5	3.6	150
7.	Drizë 1	4	9	7	0	0	21	323	6	100
8.	Drizë 2	1	1.8	0.14	0	0	21	257.7	5	150
9.	Zhupan	4	9	0.6	0	0	30	399.6	6.5	150
10.	Rom	0.025	0	0	0	0	0	0	0.01	0.001
KOMUNA		63.925	146.1	13.78	7.036	7.036	324	4646.8	46.11	1200

c. Bujqësia

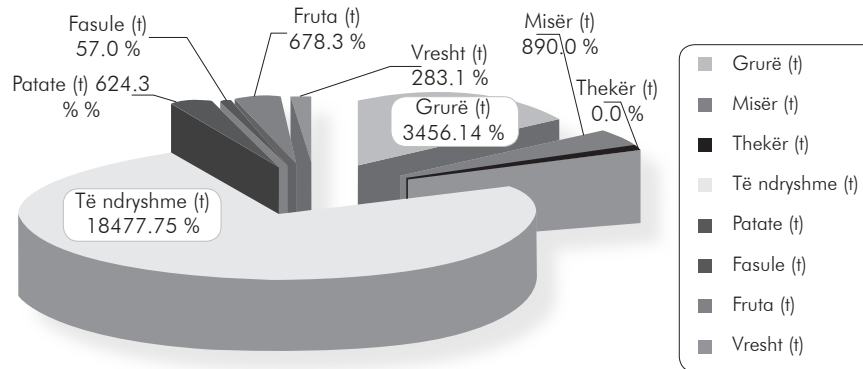
Në përgjithësi bujqit dhe fermerët kultivojnë në pronat e tyre shumëllojshmëri bimësh të arave si: misër, grurë, elb, tërshërë, thekër, luledielli. Gjithashtu kultivohen perime të ndryshme si: fasule, patate, bostan, qepë, hudhra, lakra, spinaq, domate, specia, bamje, patëllxhanë etj. Zona është e pasur me dru frutorë si: ullinj, agrume, kumbulla, fiq, ftonj, dardha, pjeshkë, shegë, vreshta dhe bimë zbukurimi sidomos në zonën kodrinore.

Në komunën Qendër zhvillojnë aktivitetin e tyre 5576 ferma private, me një sipërfaqe rreth 0,6 ha secila. Pronarët e fermave sigurojnë rreth 42 mijë Lek të ardhura/ha nga kultivimi i drithërave, rreth 16 mijë Lek/ha nga pemëtaria dhe rreth 12 mijë Lek/ha nga perimet.

TABELA 5: PRODHIMI NGA DRITHËRAT

Nr.	Fshati	Drithëra			Produkte bujqësore			Frutikulturë	
		Grurë (t)	Misër (t)	Thekër (t)	Të ndryshme (t)	Patate (t)	Fasule (t)	Fruta (t)	Vreshtë (t)
1.	Mujalli	400	177	-	1361	45	18	57	20
2.	Grecalli	400	152	-	550	24	3	30	1
3.	Daullas	270	57	-	500	14	4	36	0
4.	Afrim i Ri	106	0	-	66	0	1	20	10
5.	Çlirim	330	120	-	274	65	5	17	40
6.	Radostinë Vadhizë	220	30	-	300	54	1	61	20
7.	Zhupan	227	31	-	8	51	1	61	20
8.	Drizë 1	204	31	-	300	80	1	21	20
9.	Drizë 2	172	31	-	200	16	1	22	30
10.	Të tjerë	1127	261	-	14918	275	22	343	122
KOMUNA		3456	890	0	18477	624	57	678	283

Fig. 9 - Prodhimi në Ton sipas kulturave në Komunën Qendër

d. Telekomunikacioni dhe Teknologjia Informuese

Të gjithë fshatrat e komunës kanë lidhje telefonike fikse. Kjo mundësohet nga Albtelecom dhe nga operatorët privatë ruralë. Shumë i përhapur është përdorimi i telefonisë celulare. Për të dëshiruar është shërbimi i internetit. Asnjë nga fshatrat e komunës nuk ka një shërbim të tillë. Mundësinë për të përdorur internetin banorët e komunës e gjejnë në qytetin e Fierit.

MJEDISI DHE INFRASTRUKTURA

a. Pozita gjeografike e komunës

Si njësi administrative vendore Komuna Qendër ushtron sovranitetin e saj në territorin ku më parë përfshiheshin ish-ndërmarrjet bujqësore “Çlirim” dhe “Grecalli” me përjashtime të disa zonave. Quhet Komuna Qendër për pozicionin gjeografik të vendosjes së saj rreth qytetit të Fierit. Kjo Komunë kufizohet në Veri me komunën e Libofshës, nga e cila e ndan lumi Seman, pak më në Veri-Lindje kufizohet me komunën e Mbrostarit, në Lindje me komunën Zharrëz, në Perëndim e Jug-Perëndim kufizohet respektivisht me komunën e Topojës (Seman) e të Dërmenasit e në juglindje me komunat Levan e Portëz.

Komuna Qendër ka relief fushor, por nuk i mungojnë kodrat, të cilat zgjaten në të dy krahët e Qafës së Koshovicës për të vazhduar në perëndim me kodrat e fshatrave Zhupan, Radostinë, Vadhizë, e deri në kuotën më të lartë 169 m ku dhe kufizohet me kodrat e Apolonisë së lashtë.

Kësaj zone me 85% fushë, kodrat e veshura dhe ndërtimet e reja tip vile si dhe lokalet e bukura të ndërtuara vitet e fundit në mes të gjelbërimit, i japin zonës një pamje piktoreske dhe i bëjnë ato të vizitueshme nga banorët përreth.

b. Burimet natyrore

TABELA 6: BURIMET NATYRORE

Nr.	Emërtimi	Njësia	Sasia	% në shfrytëzim
1.	Vijë bregdetare	Km	0	-
2.	Lumenj	Km	1	-
3.	Liqene	-	0	-
4.	Rezervuare	Copë	3	-
5.	Laguna	-	0	-
6.	Tokë bujqësore	Ha	3558	95
7.	Pyje	Ha	45	100
8.	Kullota	Ha	30	-
9.	Troje të tjera	Ha	115	-
10.	Parqe hapësira të gjelbërta	-	-	-
11.	Burime Minerale	-	-	-
12.	Lëndë e parë për materiale ndërtimi	-	-	-
13.	Specie të mbrojtura	-	-	-
14.	Zona të mbrojtura	-	-	-
15.	Monumente oken e të mbrojtura	-	-	-
16.	Të tjera	-	-	-

Të gjitha tokat e komunës Qendër përshkohen nga kanali Vjosë – Levan – Fier.

Në territorin e komunës janë ndërtuar tre ujëmbledhës përkatësisht 2 janë në fshatin Radostinë Vadhizë dhe 1 në fshatin Drizë Myrteza.

Toka në komunë është oken e banorëve të saj dhe si e tillë ajo mbrohet me ligj.

Ish-Zyra e Kadastrës është shndërruar në Zyrë të Menaxhimit e të Mbrojtjes së tokës bazuar në Ligjin nr. 8752, dt. 26.03.2001.

Gjatë veprimtarisë së kësaj zyre është realizuar tërheqja e dokumenteve të tokës për të gjitha fshatrat dhe është bërë sistemimi i tyre.

Mbështetur në dokumentet përkatëse, janë zgjidhur shumë konflikte pronësie të mbartura oken fshatrat Mujalli, Daullas, Drizë, Zhupan, Afrim e Mbyet, konfliktet e 42 familjeve në Çlirim, ai midis pronarëve të tokave në Drizë, Zhupan e Fier-Çifçi, konfliktet për hapje rrugësh në parcela, kërkesat e qytetarëve për rregullime të gabimeve të bëra

nga komisionet e ndarjes së tokave të fshatrave si dhe kërkesat e ankesat e natyrave të ndryshme. Në vijim të punës së nisur ka filluar kompjuterizimi i dokumentave për oken dhe shërbime të tjera.

Fig. 10 - Kënaqshmëria për ruajtjen e ambientit natyror

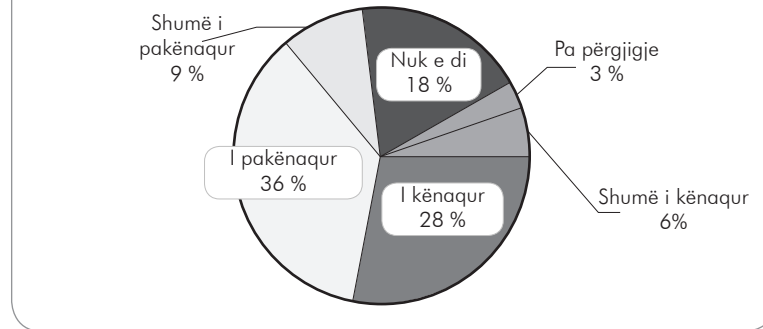

Tabela 7 tregon sipërfaqet e tokës bujqësore që përfitojnë dhe jo nga sistemet vaditëse dhe kulluese.

TABELA 7: SISTEMI UJITËS

Nr.	Fshati	Ha mbi Ujë	Ha nën ujë	Rrjeti Kryesor (km)	Rrjeti sekondar (km)	Rrjeti tercor (km)	Përfitues (familje)
1.	Mujalli	-	255	2	3.9	10.5	144
2.	Grecalli	-	275	2	4.4	12	240
3.	Daullas	-	292	4	3.5	13.5	230
4.	Afrim i Ri	-	32	1	2	8	78
5.	Çlirim	135	265	3	4.3	24	670
6.	Radostinë Vadhizë	145	80	3	3	9	190
7.	Zhupan	230	170	2	3	12	448
8.	Drizë 1	78	100	2	2	10	161
9.	Drizë 2	48	52	1	2	9	98
10.	Të tjerë	0	1411	9.3	21.8	58.5	3190
KOMUNA		636	2932	29.3	49.9	166.5	5449

c. Sistemi rrugor

Fshatrat Daullas, Grecalli dhe Mujalli shtrihen në veri të qytetit të Fierit dhe lidhen me rrugë rurale të shtruara me kalldrëm, me gjatësi 9 km. Fshatrat Afrim i Ri e Çlirim ndodhen në Perëndim të qytetit të Fierit në të dy anët e rrugës së asfaltuar Fier-Seman në distancë që arrin 3 km.

Fshatrat Drizë e Drizë Myrteza janë të vendosur në Jug-Lindje të qytetit të Fierit në të majtë të rrugës Fier-Vlorë kurse në krahun e djathtë shtrihet fshati Zhupan dhe në vazhdim të tij drejt Perëndimit, rrëzë kodrave janë fshatrat Radostinë-Vadhizë.

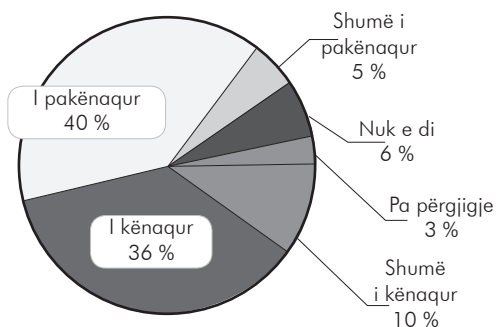
Fshati Rom është i vendosur përpara ish-kompleksit industrial Azotik në anë të hekurudhës Fier-Ballsh, në bregun e majtë të lumit Gjanicë. Të gjithë fshatrat e Komunës përshkohen nga rrugë të brendshme komunikuese, ndërtuar sipas planimetrisë tradicionale urbane, kryesisht të shtruara me kalldrëm dhe disa segmente me asfalt.

TABELA 8: GJENDJA E RRUGËVE

Nr.	Fshati	Rruge rurale komunale (km)		Rruge Lagje (km)		Sheshe (m ²)	
		Asfaltuar	Paasfaltuar	Asfaltuar	Paasfaltuar	Asfaltuar	Paasfaltuar
1	Mujalli	-	1.2	-	1.6	-	-
2	Grecalli	-	1.2	-	2	-	-
3	Daullas	0.22	1	-	2	-	-
4	Afrim i Ri	-	0	-	0.8	-	-
5	Çlirim	-	0.3	-	2.6	800	-
6	Radostinë Vadhizë	-	2.4	-	1	-	-
7	Zhupan	-	0.6	-	2.8	-	-
8	Drizë 1-	0.4	-	-	3	-	-
9	Drizë 2	-	1.2	-	1.3	-	-
10	Rom	-	1.2	-	1.1	-	-
KOMUNA		0.22	9.5	-	18.2	800	-

Fshatrat e komunës i sigurojnë lidhjet rrugore nëpërmjet një rrjeti rural prej 27,5 km dhe 6 km rrugë nacionale nga të cilat 3 km janë në aksin Perëndimor në drejtim të bregdetit dhe 3 km në aksin Jugor në drejtim të Vlorës. Brenda qendrave urbane janë 18 km rrugë dhe 9,5 km rrugë janë jashtë qendrave urbane. Komuna siguron mirëmbajtjen e rrjetit rural dhe atij të brendshëm.

Fig. 11 - Kënaqshmëria për rrugët

d. Furnizimi me energji elektrike

Të gjitha fshatrat e komunës furnizohen me energji elektrike të tensionit të lartë, me transformatorë të vendosur në shtylla dhe në kabina elektrike.

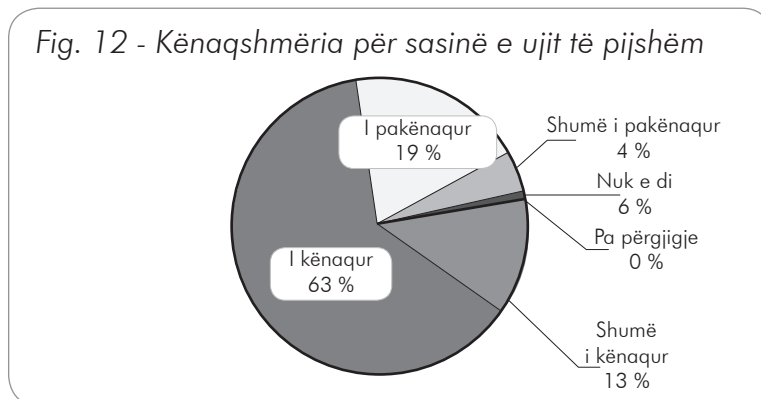
TABELA 9: FURNIZIMI ME ENERGIJE ELEKTRIKE

Nr.	Fshati	Rrjeti Kryesor TL (km)	Rrjeti kabllor i TU (km)	Numri i Kabinave Elektrike	Numri i Transformatoreve	Bokse kolektive (mates)	Mates Individuale	Perfitues (familje)
1.	Mujalli	4.81	-	2	2	8	150	158
2.	Grecalli	4	-	6	6	0	210	210
3.	Daullas	4	-	3	3	0	290	290
4.	Afrim i Ri	2.36	-	3	3	0	105	105
5.	Çlirim	5.6	-	8	8	100	480	580
6.	Radostinë Vadhizë	5	-	4	4	0	196	196
7.	Zhupan	3	-	7	7	16	474	490
8.	Drizë 1	3	-	6	6	0	207	207
9.	Drizë 2	3.3	-	2	2	0	116	116
10.	Rom	2.27	-	1	1	0	280	280
KOMUNA		37.34	-	42	42	124	2508	2632

e. Furnizimi me ujë të pijshëm

Fshatrat e komunës furnizohen me ujë të pijshëm nga rrjeti i furnizimit të qytetit të Fierit si edhe nga 4 stacione furnizimi. Nga rrjetit i qytetit furnizohen fshatrat Afrim i Ri, Zhupan,

Drizë 1, Drizë 2 dhe blloku 1 i fshatit Çlirim.

Fshatrat e tjerë furnizohen nga stacionet e pompave. Ata kanë një furnizim me orar të reduktuar për shkak të kapacitetit të ulët të furnizimit dhe mungesës së energjisë elektrike. Komuna siguron mirëmbajtjen e stacioneve të pompave si dhe të sistemit kryesor të shpërndarjes, sistemit të brendshëm të shpërndarjes në fshatra.

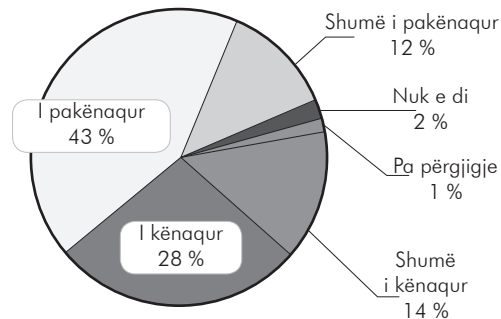
TABELA 10: FURNIZIMI ME UJË TË PIJSHËM

Nr.	Fshati	Rrjet Sistemi me ngritje mekanike	Rrjet sistemi me rrjedhje të lirë	Numri i Sistemeve të ujësjellësave	Numri i Sistemeve të pompimit
1.	Mujalli	1	-	1	1
2.	Grecalli	1	-	1	1
3.	Daullas	1	-	1	1
4.	Afrim i Ri	Furnizohet nga qyteti i Fierit			
5.	Çlirim	1	-	1	1
6.	Radostinë Vadhizë	1	1	2	1
7.	Zhupan	Furnizohet nga qyteti i Fierit			
8.	Drizë 1	Furnizohet nga qyteti i Fierit			
9.	Drizë 2	Furnizohet nga qyteti i Fierit			
10.	Rom	Furnizohet nga qyteti i Fierit			
KOMUNA		5	1	6	5

f. Kanalizimi i ujërave të zeza dhe të bardha

Komuna ka treguar vëmendje shumë të madhe për kompletimin e fshatrave me sistemin e KUZ-ve.

Fig. 13 - Kënaqshmëria për KUZ

Është ndërtuar rreth 90% e e KUZ-ve për fshatrat Mujalli, Grecalli, Daullas. Është në proces ndërtimi i KUZ-ve për fshatrat Zhupan, Drizë 1 dhe Drizë 2. Me kompletimin e rrjeteve komuna kujdeset për mirëmbajtjen e tyre.

QEVERISJA E KOMUNËS

a. Organika e komunës

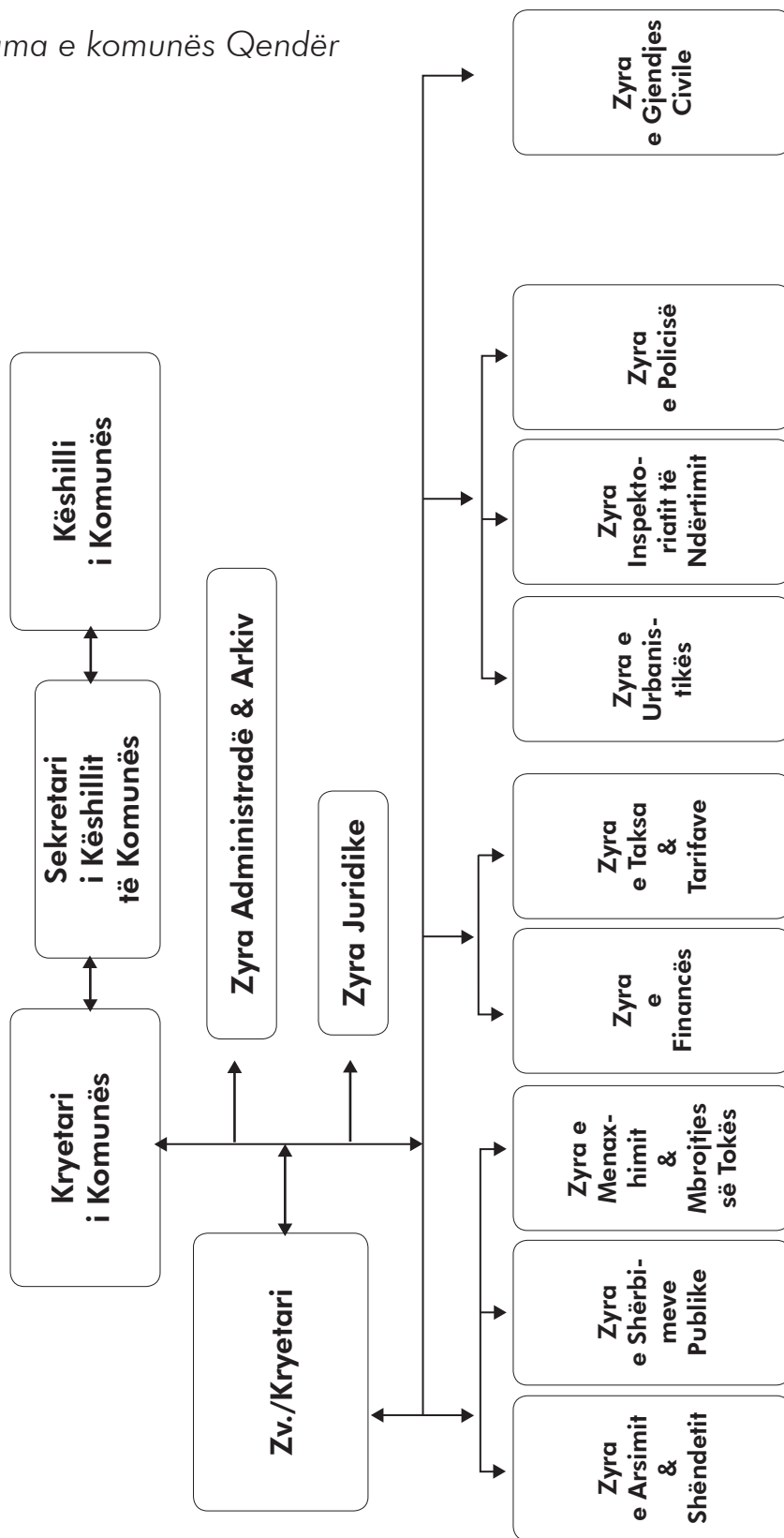
Komuna drejtohet nga kryetari i komunës i cili zgjidhet një herë në katër vjet, me votim të drejtpërdrejtë dhe të fshehtë. Kryetari i komunës është udhëheqës dhe menaxher. Ai bën të mundur bashkimin e segmenteve të kundërt në një forcë pozitive për të arritur vizionin e komunës. Ai punon për të sjellë përmirësime sasiore dhe cilësore në shërbime ashtu siç kërkohen nga banorët.

Organ tjetër i komunës është këshilli i komunës i cili është organ vendimarrës, politikbërës dhe mbikqyrës. Anëtarët e këshillit zgjidhen një herë në katër vjet, në të njëjtën kohë me kryetarin e komunës, mbi bazën e listave që vendosin partitë politike sipas sistemit propocional. Numri i anëtarëve në këshillin komunal varet nga numri i popullsisë së komunës. Komuna Qendër ka 18 anëtarë të këshillit komunal, nga të cilët vetëm 1 është grua

Komuna ka administratën e cila emërohet dhe drejtohet nga kryetari i komunës. Ajo punon për të përmbushur planet e kërkuara sipas standarteve të përcaktuara nga kryetari dhe këshilli i komunës.

Komuna Qendër ka një administratë të përbërë nga 30 anëtarë, nga të cilët 15 ose 50% janë me arsim të lartë dhe 10 ose 30% janë gra. Më poshtë është organograma e komunës.

Organograma e komunës Qendër

b. Buxheti i komunës

Në kushtet e ekonomisë së tregut, në një shoqëri që e ndërton jetën dhe nivelin e saj mbi bazën e iniciativës së lirë, lipset që secili të njohë e të zbatojë legjislacionin që ndërton marrëdhëniet e tij me shtetin. Në këtë aspekt, Këshilli i Komunës, Kryetari i Komunës, Zyrat e shërbimeve në komunë dhe administrata e saj i kushtojnë rëndësi të veçantë çdo subjekti për të qenë korrekt në marrëdhënie me detyrimet që ata kanë ndaj shtetit. Praktika e punës në Komunën Qendër dhe përvoja e fituar, ka bërë që për të administruar atë çfarë punohet, prodhohet dhe konsumohet duhet të vlerësohet dhe të menaxhohet në mënyrë reciproke duke mos toleruar dhe as tejkuluar liritë, të drejtat dhe detyrat e gjithsecilit. Zyra e Financës në Komunë ka bërë vazhdimisht përmirësime në njohjen, vlerësimin, krijimin dhe përdorimin e burimeve financiare duke rritur aftësinë e saj për planifikimin dhe drejtimin e tyre në zgjidhjen e kërkesave të qytetarëve. Financa në këtë Komunë është kthyer në përbërësin kryesor të mekanizmit të qeverisjes.

Deri në vitin 2000 në komunë nuk rezulton i regjistruar asnjë subjekt privat dhe shuma prej 670 mijë lekësh të grumbulluara nga taksat është pa origjinë. Në vitin 2001, duke zbatuar Ligjin Nr. 8435, Dt. 28.12.1998 "Për zbatimin e taksave në Republikën e Shqipërisë" filloi puna sistematike për regjistrimin e subjekteve private, të cilat u bënë me dosje të veçanta dhe u miratuan me vendim të Këshillit të Komunës. Në këtë periudhë u vendos që të krijohet Zyra e Tatim-Taksave që u kompletua me inspektorët përkatës të kualifikuar e të përkushtuar, e cila nisi punën sistematike që nga dokumentacioni për regjistrim-liçencimin e subjekteve deri në veprimtarinë e përditshme.

Gjatë viteve 2000-2006, ritmet e të ardhurave janë rritur në mënyrë progresive dhe kanë ndihmuar në realizimin e investimeve të bëra në këtë komunë veçanërisht në infrastrukturën e rrjetit rrugor, ndërtimin e kanaleve të ujërave të zeza, rikonstruksionin e rrjetit të ujit të pijshëm, në përmirësimin e rrjetit elektrik dhe në të gjitha shërbimet e tjera në dobi të komunitetit.

Fig. 14 - Të ardhurat e veta në komunën Qendër

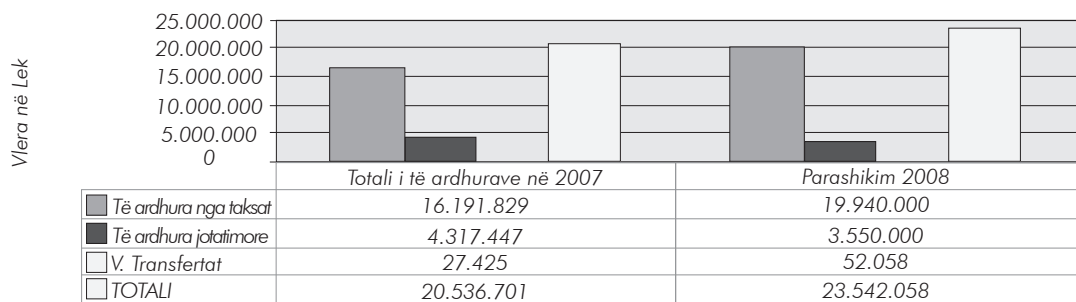

Fig. 15 - Investimet në vite, Komuna Qendër

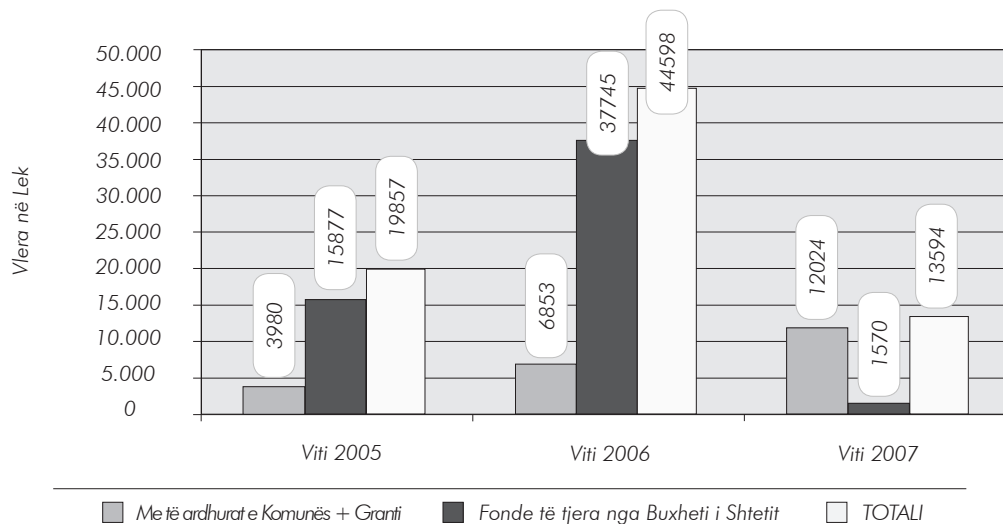
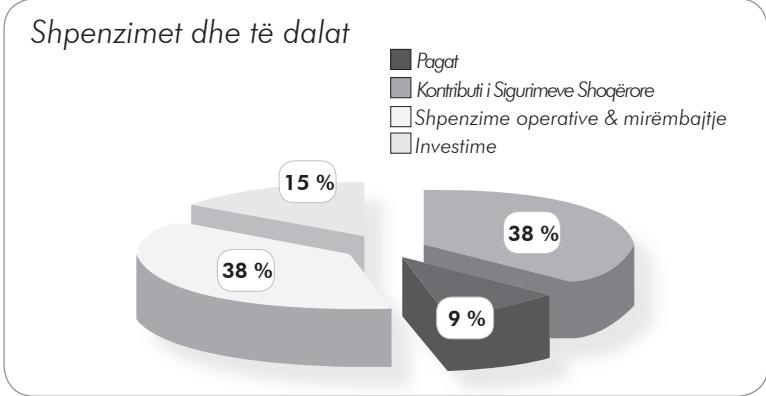

TABELA 11: TABELA E SHPENZIMEVE DHE TË DALAVE

Nr.	Funkcionet	Shpenzimet dhe të dalat					
		Totali	Pagat	Kontributi i Sigurimeve Shoqërore	Shpenzime operative & mirembajtje	Investime	Transferime
1.	Administrata e përgjithshme	21,372	10250	2,966	7,456	700	-
2.	Shërbime publike	26,750	2889	990	7,054	15,817	-
3.	Arsimi	40,991	31227	6,500	3,264	0	-
4.	Shëndetësia	1,551	0	0	0	1,551	-
5.	Kultura	0	0	0	0	0	-
6.	Çështje sociale	24,385	0	0	24,385	0	-
7.	Të tjera	2,356	0	0	2,356	0	-
8.	Fondi rezervë	0	0	0	0	0	-
KOMUNA TOTAL		117,405	44,366	10,456	44,515	18,068	-

c. Pjesmarrja qytetare

Komuna Qendër punon që t’i mbajë banorët të mirëinformuar rreth aktiviteteve dhe vendimeve si edhe t’i përfshijë ata në çështjet publike. Ajo përpiqet për të rritur cilësinë e shërbimeve duke krijuar mundësi për qytetarët që të marrin pjesë në mënyrë aktive në çështjet vendore si dhe të përfitojnë nga këto mundësi.

Komuna publikon buletin informativ një herë në tre muaj. Në këtë buletin publikohen planet e investimeve, vendimet e Këshillit të Komunës, informacion për bujqësinë dhe blegtorinë si dhe raporte për angazhimet dhe detyrat e realizuara.

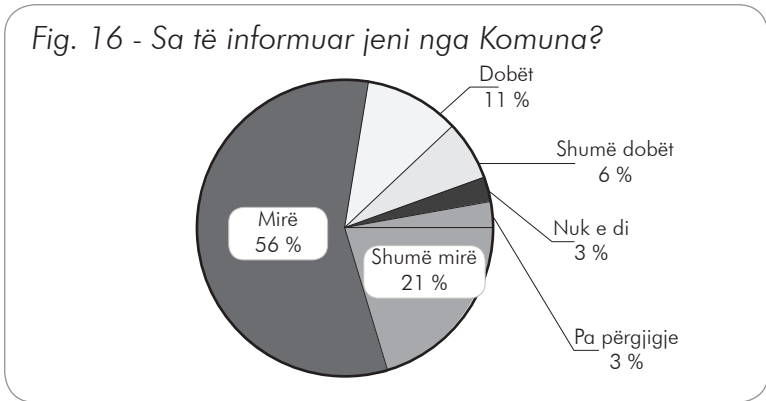

Fig. 17 - Vlerësimi në besimin për aftësinë për të kthyer përgjigje & zhgjidhur problemin

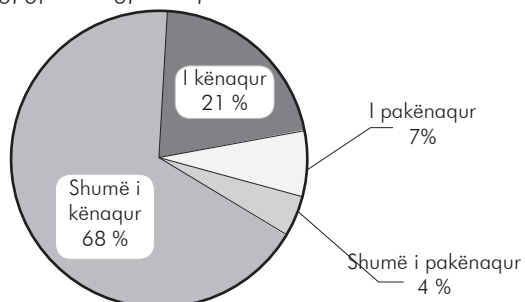
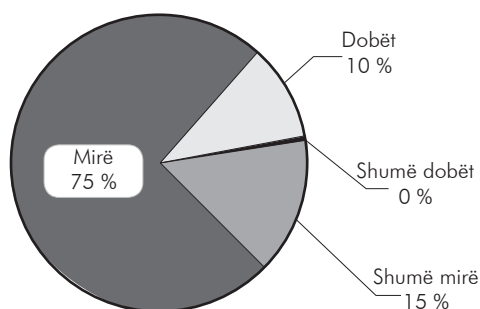

Fig. 18 - Vlerësimi për ndershmërinë dhe drejtësinë

Në pyetësonin e realizuar me banorët e komunës 76% e banorëve shprehen se janë shumë mirë të informuar dhe mirë të informuar nga komuna.

Komuna përpiqet që të rigjenerojë vit pas viti përfitime të prekshme dhe të qëndrueshme për komunitetin në formën e shërbimeve të përmirësuara dhe të vëmendjes miqësore ndaj qytetarëve. Komuna punon që angazhimi qytetar, përgjegjshmëria, shërbimi ndaj qytetarëve të jenë të rrënjësura në mënyrat standarte me anë të të cilave komuna merr vendime të rëndësishme. Komuna Qendër punon gjithashtu të krijojë tek banorët besimin se ajo është e ndjeshme dhe reaguese ndaj nevojave dhe kërkesave të tyre.

79% e banorëve janë shumë të kënaqur dhe të kënaqur me aftësitë e stafit të komunës. 90% e banorëve e vlerësojnë mirë dhe shumë mirë ndershmërinë dhe drejtësinë me të cilat komuna merr vendimet. Komuna në çdo veprim të ndërmarrë synon të krijojë një lidhje të fortë besimi ndërmjet autoriteteve, banorëve, bizneseve, shoqatave etj. Si dhe të ofrojë një ambient mbështetës dhe të përshtatshëm.

I. Deklarata e vizionit

Komuna Qendër është treva e banorëve që bashkëjetojnë dhe punojnë në harmoni pavarësisht besimeve fetare dhe etnive në periferinë rrezëlluese të qytetit të Fierit me komplekse banimi moderne, me institucionet arsimore më të mira në rajon ku përgatiten fermerët dhe specialistët e bujqësisë, edukohet dhe arsimohet brezi i së ardhmes. Komuna Qendër është arterie kyçe e rrugëve automobilistike dhe hekurudhore kombëtare dhe lokale që lidhin Fierin me qytetet kryesore në Veri dhe Jug të Shqipërisë, me zonën industriale, me zonën prodhuese dhe bregdetin. Banorët dhe bizneset që gjallojnë në territorin e komunës sonë përfitojnë infrastrukturë dhe shërbime të standarteve më të larta. Komuna me stafin e saj dinamik dhe krijues i paraprin dhe nxit zhvillimin me studime, informacion dhe politika stimuluese.

II. Qëllimet Strategjike

Nr.	Zhvillimi Ekonomik	Zhvillimi Social	Zhvillimi i dhe Infrastrukturës Shërbimeve Publike	Qeverisja e Mirë
1.	Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe blegtorisë	Zhvillimi i infrastrukturës shkollore dhe parashkollore	Përmirësimi urban i territorit të komunës	Rritja e nivelit të aftësive dhe cilësive të administratës dhe të zgjedhurve komunalë
2.	Zhvillimi i industrisë përpunuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale	Zhvillimi i jetës kulturore dhe artistike dhe ruajtja e trashëgimisë kulturore dhe historike e zonës	Përmirësimi i sistemit rrugor që lidh qendrat e banuara	Arritja e standarteve të qeverisjes
3.	Zhvillimi i tregjeve dhe shoqatave të prodhuesve	Përmirësimi i jetës sociale të komunitetit	Përmirësimi i infrastrukturës së brendshme të fshatrave	Përmirësimi i dokumentacionit dhe proceseve që lidhen me tokën dhe pronësinë
4.	Zhvillimi i biznesit të vogël	Përmirësimi i shërbimit shëndetësor dhe higjienosanitar	Sigurimi dhe përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm të popullsisë	Sigurimi i transparencës dhe llogaridhënies për menaxhimin e buxhetit të komunës
5.	Zhvillimi i arsimit të mesëm e të lartë profesional bujqësor	Rritja e nivelit të kulturës komunitare	Përmirësimi dhe shtimi i shërbimeve publike	Krijimi i qendrës administrative të komunës

QËLLIMI STRATEGJIK 1		Do të arrihet nëpërmjet		Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)	
Përshkrimi i Qëllimit Strategjik Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe blegtorisë							
Hapat e Veprimit/Projektet							
Përmirësimi i sistemit të vaditjes dhe kullimit	<ul style="list-style-type: none"> Studim për vlerësimin e gjendjes fizike dhe të situatës së menaxhimit të sistemit vaditës dhe kullues (projekt) Përgatitja e një plani veprimi për vënien në funksionim dhe menaxhimin të sistemit vaditës dhe kullues (projekt) 	<ul style="list-style-type: none"> Studim për vlerësimin e gjendjes aktuale të rrugëve nëpër parcela dhe hartës së rrugëve nëpër parcela (projekt) Përgatitja e planit të ndërtimit të rrugëve dhe financimit (projekt) 	<ul style="list-style-type: none"> Ngritja e një laboratorit për kontrollin e produkteve bujqësore dhe blegtorale (projekt) Kontrolli i inputeve dhe produkteve bujqësore (shërbim) Këshillimi i fermerëve nëpërmjet specialistëve të bujqësisë dhe blegtorisë në komunë (shërbim) 	<ul style="list-style-type: none"> Ngritja e njësisë së orientimit dhe informacionit për fermerët në komunë (projekt) Ofrimi i informacionit për politikën e subvencionimit të sektorit të bujqësisë nga qeveria (shërbim) Asistencë nga komuna në përgatitjen e dokumentacionit për fermerët që duan të përfitojnë nga subvencionet (shërbim) 	<p>Komuna</p> <p>Komuniteti i fermerëve Specialistë Garku Fier Bordi i ujit Shoqatat e vaditjes</p> <p>Komuna</p> <p>Komuniteti i fermerëve Specialistë Garku Fier</p> <p>Komuna</p> <p>Komuniteti i fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p> <p>Komuna</p> <p>Komuniteti i fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p>	<p>2015</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p>	<p>Kosto studimi 1,000,000lek</p> <p>Kosto studimi 1,000,000lek</p> <p>10,000,000lek</p> <p>10,000,000lek</p>
Përmirësimi i infrastrukturës rrugore nëpër parcela							
Përmirësimi i kontrollit dhe shërbimeve agroteknike dhe veterinare							
Përmirësimi i informacionit për fermerët							

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Përmirësimi i prodhimit për sektorin e industrisë përpunuese	<ul style="list-style-type: none"> Seminare dhe tryeza të përbashkëta me fermerë dhe agropëpunues për "Kordinimin e kërkesave të agropër punuesve me sektorin prodhues" (projekt) Lidhja e bizneseve prodhuese me biznese përpunuese – Biznesi për Biznesin (projekt) Trajnime dhe asistencë për grupet e fermerëve që prodhojnë për sektorin agropërpunues (projekt) Sigurimi i pjesmarrjes së fermerëve në aktivitete promovuese (projekt) Shqyrtim i kërkesave me përparësi dhe jashtë radhe nga komuna për bizneset e reja të agropëpunimit (politike) Asistencë në përgatitjen e dokumentacionit zyrtar (shërbim) Mbështetje me shërbime dhe infrastrukturë për bizneset agropëpunuese që duan të vendosin sistemet e cilësisë Promovimi i bizneseve që kanë çertifikata cilësie ndërkombëtare dhe komunale (projekt) Ngritja e Njësive të Kontrollit Higjienosani tar në komunë (projekt) 	<p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p>	<p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p>
Rritja e kapaciteteve prodhuese dhe menaxhuese, komunikuese të fermerëve			
Përmirësimi i procedurave dhe krijimi i lehtësirave për sipërmarrësit që investojnë në ngritjen e linjave të përpunimit			
Sigurimi i cilësisë së produkteve të përpunuara			

Hapat e Veprimi/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Nxitija e organizimit të fermerëve në grupe dhe shoqata prodhuesish	<ul style="list-style-type: none"> Evidentimi i fermerëve të zonës dhe pro dhimitarisë së tyre (projekt) Trajtime dhe asistencë për grupet dhe funk sionimin e tyre (projekt) Ofrim i ambienteve për zyra dhe zhvillimin e takimeve (shërbim) Ofrimi i ambienteve për ndërtimin e pikave të grumbullimit, magazinave, frigoriferëve (shërbim) Vizita studimore në shoqata dhe grupe prodhuesish në Shqipëri dhe në rajon (pro- jekt) Hapja e një seksioni në web-page të komunës për grupet dhe shoqatat e prod- hueseve Pjesëmarrja e fermerëve në panairë kombë- tare dhe ndërkombëtare (projekt) Ngritja e qendrës së ankandëve dhe tregut të produkteve që përdoren dhe prodhohen nga sektori i bujqësisë dhe blegtorisë (pro- jekt) 	<p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë Bashkia Fier Komuna kufitare</p> <p>Komuna Komuniteti fermerëve Specialistë Garku Fier Drejtoria e Bujqësisë Komuna kufitare</p>	<p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>2015</p> <p>Në vazhdimësi</p>
Shkëmbim eksperiencash me prodhues të zonave të sukseshme			
Përmirësimi dhe ngritja e tregjeve			
Promovimi i produkteve bujqësore	<ul style="list-style-type: none"> Organizimi i panairëve vjetore të prod hueseve, tregtarëve të imputeve dhe tregtarëve të shumicës (projekt) 		

Hapat e Veprimt/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Inkurajimi i hapjes së bizneseve të reja	<ul style="list-style-type: none"> Përgatitja e paketiës informative për hapjen e një biznesi të ri (projekt) Asistencë nga komuna në përgatitjen e dokumentacionit (shërbim) Dhënie informacioni për trajnime dhe kualifikime (shërbim) Përjashtim nga taksat dhe tarifat lokale për 1-2 vitet e para të aktivitetit (politike) 	Komuna Bizneset Programme dhe projekte të asistencës Komuna	Në vazhdimësi
Rritja dhe forcimi i bizneseve ekzistuese	<ul style="list-style-type: none"> Dhënie informacioni për trajnime dhe kualifikime (shërbim) Sigurimi i pjesëmarrjes në aktivitete promovuese (projekt) 	Bizneset Programme dhe projekte të asistencës	Në vazhdimësi
Rritja e nivelit të shërbimeve të ofruara nga komuna për biznesin	<ul style="list-style-type: none"> Krijimi i një baze elektronike me të dhëna për të gjithë bizneset që ushtrojnë aktivitet në territorin e komunës (projekt) Organizimi i takimeve me përfaqësues të biznesit para hartimit të politikave fiskale dhe gjatë proceseve të hartimit të planeve të zhvillimit (politikë) Krijimi i grupeve të përbashkëta komunë-biznes (politikë) Fresa në mbledhjet e këshillit kur diskutohen çështjet e biznesit (politikë) Publikim i vendimeve të komunës dhe informimi i biznesit (informacion) 	Komuna Bizneset Programme dhe projekte të asistencës	Në vazhdimësi
Përmirësimi i procedurave administrative në dhënie të lejeve dhe licencave	<ul style="list-style-type: none"> Vlerësimi i procedurave aktuale të lejeve dhe licencave (projekt) Hartimi i planit të veprimt për përmirësimin e procedurave (projekt) 	Komuna Bizneset Programme dhe projekte të asistencës	Në vazhdimësi

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
<p>Përmirësimi i infrastrukturës dhe mirëmbajtjes së objekteve të shkollës së mesme</p> <p>Zhvillimi i projekteve të përbashkëta me nxënës dhe specialistë të komunës</p> <p>Përmirësimi dhe forcimi i bashkëpunimit me aktorët përgjegjës për arsimin e mesëm dhe të lartë</p> <p>Sigurimi i arsimit të lartë profesional si vazhdim i nivelit të arsimit të mesëm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Plani i veprimit për mirëmbajtjen vjetore të godinave (projekt) • Plani për zgjerimin e ambienteve të bazës eksperimentuese (projekt) • Ekstensionistët e rinj – të rinj aktivizohen në mënyrë vullnetare për të dhënë këshillim për fermerët e zonës dhe më gjerë (projekt) • Financim i projekteve që ndërmerren nga nxënësit e shkollës (politikë) • Sigurimi i pjesëmarrjes nëpër panairë, konkurse brenda dhe jashtë vendit (projekt) • Akordimin e bursave për nxënësit më të mirë, për minoritetet dhe shtresat në nevojë (politikë) • Punësim sezonal në komunë i të rinjve që studiojnë në shkollën bujqësore (projekt) • Ndërmjetësim për punësim me biznese që vepronin në territorin e komunës (projekt) • Zhvillimi i takimeve të rregullta me stafin drejtues • Flesa për të marrë pjesë në mbledhjet që zhvillohen në komunë (politikë) • Fulja e shkollës në vendet që mund të vizitohen nga vizitorë dhe mysafirë që vijnë në komunë, dhe bashki (projekt) • Organizimi i aktiviteteve të ndryshme në ambiente të shkollës (projekt) • Vlerësimi i kriterëve për hapjen e arsimit të lartë (projekt) • Përgatitja e procedurave dhe dokumentacionit (projekt) • Zbatimi i procesit për përmbytjen e kërkesave (politika, projekte investimi) • Aplikim pranë Ministrisë së Arsimit (projekt) 	<p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p>	<p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p>

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
<p>Përmirësimi i infrastrukturës dhe mirëmbajtjes së objekteve të shkollës së mesme</p> <p>Zhvillimi i projekteve të përbashkëta me nxënësit dhe specialistët të komunës</p> <p>Përmirësimi dhe forcimi i bashkëpunimit me aktorët përgjegjës për arsimin e mesëm dhe të lartë</p> <p>Sigurimi i arsimit të lartë profesional si vazhdim i nivelit të arsimit të mesëm</p>	<p>Plani i veprimit për mirëmbajtjen vjetore të godinave (projekt)</p> <ul style="list-style-type: none"> Plani për zgjerimin e ambienteve të bazës eksperimentuese (projekt) <p>Ekstensionistët e rinj – të rinj aktivizohen në mënyrë vullnetare për të dhënë këshillim për fermerët e zonës dhe më gjerë (projekt)</p> <ul style="list-style-type: none"> Financim i projekteve që ndërmerren nga nxënësit e shkollës (politikë) Sigurimi i pjesëmarrjes nëpër panairë, konkurse brenda dhe jashtë vendit (projekt) Akordimin e bursave për nxënësit më të mirë, për minoritetet dhe shtresat në nevojë (politikë) Punësim sezonal në komunë i të rinjve që studiojnë në shkollën bujqësore (projekt) Ndërmjetësim për punësim me biznese që veprojnë në territorin e komunës (projekt) Zhvillimi i takimeve të rregullta me stafin drejtues Flesa për të marrë pjesë në mbledhjet që zhvillohen në komunë (politikë) Futja e shkollës në vendet që mund të vizitohen nga vizitorë dhe mysafirë që vijnë në komunë, dhe bashki (projekt) Organizimi i aktiviteteve të ndryshme në ambiente të shkollës (projekt) Vlerësimi i kriterëve për hapjen e arsimit të lartë (projekt) Përgatitja e procedurave dhe dokumentacionit (projekt) Zbatimi i procesit për përbushjen e kërkesave (politika, projekte investimi) Aplikim pranë Ministrisë së Arsimit (projekt) 	<p>Komuna Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p> <p>Komuna Drejtoria e shkollës Drejtoria Rajonale Arsimore Programme dhe projekte të asistencës</p>	<p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p>

Zhvillimi Social

FUSHA PRIORITARE: Zhvillimi Social		Deri kur?
Qëllimet Strategjike	1. Zhvillimi i infrastrukturës shkollore dhe parashkollore	
	2. Zhvillimi i jetës kulturore dhe artistike dhe ruajtja e trashëgimisë kulturore dhe historike e zonës	
	3. Përmirësimi i jetës sociale të komunitetit	
	4. Përmirësimi i shërbimit shëndetësor dhe higjienosanitar	
	5. Rritja e nivelit të kulturës komunitare	
SG	Hapat e veprimeve	
1.	Sigurimi, përmirësimi i mbulimit me infrastrukturë shkollore dhe parashkollore për të gjithë territorin e komunës Përmirësimi i mirëmbajtjesse infrastruktures shkollore dhe parashkollore Stimulimi i rritjes së cilësive se mesimdhënieve nëpër shkolla Përmirësimi dhe rritja e frekuencimit të nxënësve në arsimin 9-vjeçar dhe të mesëm	2016 Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi
2.	Sigurimi i infrastruktures për zhvillimin e aktiviteteve social kulturore Riorganizimi i grupeve folklorike Dokumentimi dhe promovimi i vlerave historike dhe kulturore të treves sone Promovimi dhe festimi i festave fetare dhe pagane të çdo besimi dhe komuniteti	2016 2010 Në vazhdimësi Në vazhdimësi
3.	Përmirësimi i informacionit në komune Aktivizimi i moshës së trete në punët e komunitetit dhe jetën sociale të komunitetit Përmirësimi i ambienteve shplohëse dhe zbavitëse dhe ofrimi i shërbimeve speciale për moshën e tretë Ndërtimi dhe mirëmbajtja e terreneve sportive në çdo fshat Rritja e aktiviteteve sportive Sigurimi i mbeshtetjes për ekipet sportive Sigurimi i internetitit në çdo fshat	Në vazhdimësi Në vazhdimësi 2016 2015 Në vazhdimësi Në vazhdimësi 2015
4.	Rikonstruksioni dhe ndërtimi i qendrave shëndetësore në çdo fshat Mirëmbajtja e objekteve të shëndetësisë Përmirësimi i informacionit shëndetësor për popullatën Stimulimi i përmirësimit të shërbimit shëndetësor	2015 Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi
5.	Përmirësimi i higjenes nëpër ambiente publike Rritja e ndërgjegjësimit të banorëve për mbajtjen pastër të ambienteve publike	Në vazhdimësi Në vazhdimësi

QËLLIMI STRATEGJIK 1

Përkrahimi i Qëllimit Strategjik

Hapat e Veprimit/Projektet

Do të arrihet nëpërmjet		Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)
<p>Sigurimi, përmirësimi i mbulimit me infrastrukturë shkollore dhe parashkollore për të gjithë territorin e komunës</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ndërtimi i kopshteve në ishtrat Radosime-Vadhize (projekt) Ndërtimi i një kopshti dhe një shkolle për fëmijet e ishrit Rrom (projekt) Ndërtimi palestrave në të gjitha shkollat 9-vjeçare (projekt) Ndërtim biblioteke në të gjitha shkollat 9-vjeçare (projekt) Sigurimi i paisjes me orëdi, pajisje, laboratore për të gjitha shkollat 9-vjeçare dhe kopshtet (projekt) 	<p>Komuna Qarku Fier Komuniteti Drejtoria Rajonale Arsimore Drejtoritë e shkollave</p>	2016	<p>1,500,000 lek 1,500,000 lek 1,000,000 lek x 3100,000 lek x 310,000,000 lek</p>
<p>Përmirësimi i mirëmbajtjes së infrastrukturës shkollore dhe parashkollore</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vlerësimi i situatës për gjendjen e shkollave dhe kopshteve sipas standardeve baze të mirëmbajtjes me pjesëmarrjen e mesuesve, komunitetit të prindërve dhe nxënësve (projekt) Percaktimi i ndërhyrjeve dhe kërkesës për buxhetin vijtor të komunës (administrim) Monitorimi i procesit për arritjen e standardeve nga komuniteti i prindërve dhe nxënësve (projekt) 	<p>Komuna Qarku Fier Komuniteti Drejtoria Rajonale Arsimore Drejtoritë e shkollave</p>	Në vazhdimësi	<p>Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës</p>
<p>Stimulimi i rritjes së cilësive së mesimdhënieve nëpër shkolla</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vlerësimi rezultateve të mesuesve në bashkëpunim me drejtoritë e shkollave, komunitetin e prindërve dhe të nxënësve dhe shpallja e mesuesve të vitit (projekt) 	<p>Komuna Qarku Fier Komuniteti Drejtoria Rajonale Arsimore Drejtoritë e shkollave</p>	Në vazhdimësi	<p>Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës</p>
<p>Përmirësimi dhe rritja e frekuencimit të nxënësve në arsimin 9-vjeçar dhe të mesëm</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sigurimi i mjeteve të transportit për nxënësit e shkollave 9-vjeçare dhe të mesme (shërbim) Aplikimi i gjobave për prindërit që nuk lejojnë fëmijet në shkolle (politike) Aplikimi i politikave sociale për familjet që kanë disa fëmijë në shkolle (projekt) Monitorim nga komuna i frekuencimit të arimit 9-vjeçar dhe të mesëm (administrim) 	<p>Komuna Qarku Fier Komuniteti Drejtoria Rajonale Arsimore Drejtoritë e shkollave</p>	Në vazhdimësi	<p>Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës 1,000,000 lek/vit</p>

QËLLIMI STRATEGJIK 2				
Përshkrimi i Qëllimit Strategjik				
Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)
Sigurimi i infrastruktures për zhvillimin e aktivitetëve social kulturorë	<ul style="list-style-type: none"> Ngritja e një qendre social-kulturore në fshatin Çlirim (projekt) Ngritja e një qendre social kulturore në fshatin Zhupan (projekt) 	Komuna Garku Fier Komuniteti	2016	10,000,000 lek x 2
Riorganizimi i grupeve folklorike	<ul style="list-style-type: none"> Krijimi i "Keshillit të Kultures" me përfaqesues nga komuna dhe artiste të zones (projekt) Percaktimi i një plani vjetor aktivitetesh (projekt) Sigurimi i ambienteve dhe kushteve të përshtatshme për zhvillimin e provave (projekt) Sigurimi i pjesëmarrjes në aktivitete kombëtare dhe nderkombëtare (projekt) 	Komuna Garku Fier Komuniteti	2010	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Dokumentimi dhe promovimi i vlerave historike dhe kulturore të treves sone	<ul style="list-style-type: none"> Pergatitja dhe publikimi i një guide me historikun dhe vendet historike të komunës (projekt) Vlerësimi i gjetjeve të shquar të treves duke vene emrin e tyre në rrugë, institucione, etj. (projekt) 	Komuna Komuniteti	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Promovimi dhe festimi i festave fetare dhe pagane të çdo besimi dhe komuniteti	<ul style="list-style-type: none"> Pergatitja dhe publikimi i një kalendarit me të gjitha festat (projekt) Organizimi i ditëve të festave (projekt) 	Komuna Komuniteti	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës

Hapat e Veprimi/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Përmirësimi i informacionit në komune	<ul style="list-style-type: none"> Evidentimi i të gjithë pensionistëve dhe kategorizimi i tyre në një databasë elektronike (projekt) Ofrimi i ndihmës për pleqte e braktisur dhe pa të ardhura (projekt) Ofrimi i mundësive për të kontribuar në edukimin e komunitetit, për të marrë pjesë në tushata sensibili zuase për mbajtjen pasqërë ambientit, për të transmetuar eksperiencat nga një brez në tjetrin (projekt) Organizimi ekskursionesh dhe vizita në vende historike (projekt) Ndërtimi i lulishtëve me stola dhe tavolina në çdo qender fshati (projekt) Ofrim transporti për levizjen e pensionistëve në rast vizitash mjeksore etj. (shërbim) Sigurim ambientesh pranë qendrave sociale dhe komunitare me lojërë tavoline, TV etj. (projekt) Ndërtimi i një stadiumi futbolli në fshatin Grecalli (projekt) Ndërtimi i kalçetove pranë shkollave në fshatin Zhupan, Grecalli dhe Çlirim (projekt) Shfrytëzimi i terreneve dhe palestarëve të shkollave për aktivitetet sportive duke përcaktuar instruktorët sportive për kohën e verës dhe të pasdites, pagesën e tyre nga komuna mbi bazën e numrit të rinjve që stersin (projekt) Organizimi i kampionateve midis fshatrave/shkolave (projekt) Sigurimi i ambienteve të stervitjes, dietave, pjesmar rjen në aktivitetet, pageses se trajnerit për ekipin e futbollit "Çlirim" (projekt) Sigurimi i ambienteve të stervitjes, dietave, pjesmar rjen në aktivitetet, pageses se trajnerit për çdo ekip tjetër (projekt) Stimulimi i krijimit dhe pjesëmarrjes së ekipeve të vajzave (projekt) Lehtësi në procedurë dhe lehtësi në taksa dhe tarifa për sipërmarrësit që duan të hapin internet kafe në fshatrat ku mungon (poolitike) 	<p>Komuna OJF Qarku Fier</p> <p>Komuna OJF Qarku Fier</p> <p>Komuna OJF Qarku Fier</p> <p>Komuna Biznesi Qarku Fier Drejtoritë e shkollave</p> <p>Komuna Biznesi Qarku Fier Drejtoritë e shkollave</p> <p>Komuna Biznesi Qarku Fier</p> <p>Komuna Biznesi</p>	<p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>2016</p> <p>2015</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>Në vazhdimësi</p> <p>2015</p>
Aktivizimi i moshës së tretë në punët e komunitetit dhe jetën sociale të komunitetit			
Përmirësimi i ambienteve shplohëse dhe zbatuese dhe ofrimi i shërbimeve speciale për moshën e tretë			
Ndërtimi dhe mirëmbajtja e terrreneve sportive në çdo fshat			
Rritja e aktivitetëve sportive			
Sigurimi i mbështetjes për ekipet sportive			
Sigurimi i internetit në çdo fshat			

QËLLIMI STRATEGJIK 4				
Përshkrimi i Qëllimit Strategjik				
Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)
Rikonstruksioni dhe ndërtimi i qendrave shëndetësore në çdo fshat	<ul style="list-style-type: none"> Ndërtim qendër shëndetësore në fshatin Cilrim (projekt) Ndërtim qendër shëndetësore në fshatin Radosinë, Vadhizë (projekt) Te vihet në funksionim qendra shëndetësore në fshatin Daulas (projekt) Te vihet në funksionim qendra shëndetësore në fshatin Mujalli (projekt) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor</p>	2015	3,500,000lek 1,500,000 lek Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Mirembajtja e objekteve të shëndetësisë	<ul style="list-style-type: none"> Percaktimi i nevojave për mirembajtje (projekt) Monitorimi i proceseve të mirëmbajtjes nga komuna (administrim) Vlerësimi i nevojave për pajisje (projekt) Bashkëpunim me Ministrinë e Shëndetësisë për sigurimin e tyre (projekt) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor</p>	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Përmirësimi i informacionit shëndetësor për popullatën	<ul style="list-style-type: none"> Fushata sensibilizuese për vaksinimin dhe mbrojtjen nga semundjet (projekt) Ngritja e linjave keshilluese për grate shtatzëna dhe nenat e reja (projekt) Ngritja e linjave keshilluese për edukimin shëndetësor dhe seksual të të rinjve (projekt) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor</p>	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Stimulimi i përmirësimit të shërbimit shëndetësor	<ul style="list-style-type: none"> Vlerësimi rezultateve të mjekëve dhe infermiereve në bashkëpunim me komunitetin dhe shpallja e mjekëve dhe infermiereve të vitit (projekt) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor</p>	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës

QËLLIMI STRATEGJIK 5				
Përshkrimi i Qëllimit Strategjik				
Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)
Përmirësimi i higjenes nëpër ambiente publike	<ul style="list-style-type: none"> Dizinfektimi dhe mbajtja pastër e ambienteve publike (shërbim) Kontrolli i vazhdueshëm për parandalimin e epi demive (shërbim) Sigurimi i preparateve dizinfektuese (projekt) “Fshati i pastër” - fushatë ndërgjegjësimi për mbajtjen pastër të rrugëve dhe ambienteve të përbashkëta (projekt) Percaktimi i planit për informimin, kontrollin e higjenes (projekt) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor Komuniteti</p>	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Rritja e ndërgjegjësimit të banorëve për mbajtjen pastër të ambienteve publike	<ul style="list-style-type: none"> Fushatë sensibilizimi (projekt) Aktivitate nëpër shkollë (projekt) Aplikimi i globave dhe berçës të tyre publike (administrim) 	<p>Komuna Garku Fier Drejtoria e Shëndetit Personeli mjekësor Komuniteti</p>	Në vazhdimësi	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës

Zhvillimi i Infrastrukturës dhe Shërbimeve Publike

FUSHA PRIORITARE: Zhvillimi i Infrastrukturës dhe Shërbimeve Publike			
Qëllimet Strategjike	1. Përmirësimi urban i territorit të komunës		
	2. Përmirësimi i sistemit rrugor që lidh qendrat e banuara		
	3. Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme të fshatrave		
	4. Sigurimi dhe përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm të popullsisë		
	5. Përmirësimi dhe shtimi i shërbimeve publike		
SG	Hapat e veprimeve		Deri kur?
1.	Hartimi i planeve hapësinore të fshatrave periferike me qytetin e Fierit Përmirësimi i bashkepunimit dhe koordinimit me njësitë vendore kufitare Hartimi i planeve rregulluese për të gjithë fshatrat e komunës Përmirësimi i sistemit të informacionit dhe mbajtjes së dokumentacionit në komunë		2013 Në vazhdimësi 2015 2015
2.	Përmirësimi i sitemit aktual të rrugëve lidhëse Ndërtimi i rrugëve te reja që shkurtojnë distancat		2016 2020
3.	Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme Ndërtimi i KUZ-ve Sigurimi dhe përmirësimi i ndërlidhjes dhe komunikimit në të gjithë fshatrat Sigurimi dhe përmirësimi i shërbimit postar në të gjithë fshatrat		2020 2020 2015 2013
4.	Përmirësimi i sasisë së furnizimit me ujë Përmirësimi i cilësisë së ujit Përmirësimi i përdorimit të ujit të pijshëm		2016 2020 Në vazhdimësi
5.	Përmirësimi i shërbimit të pasrimit Përmirësimi i shërbimeve të mirëmbajtjes së varrezave publike Përmirësimi i shërbimit të mirëmbajtjes së rrjetit të rrugëve Vendosja e shërbimit të mirëmbajtjes së terreneve sportive dhe hapësirave publike		Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi

QËLLIMI STRATEGJIK 1

Përshkrimi i Qëllimit Strategjik
Përmirësimi urban i territorit të komunës

Hapat e Veprimt/Projektet**Do të arrihet nëpërmjet****Kush?****Deri kur?****Kosto (Lek)**

Haritimi i planeve hapësimore të fshatrave periferike me qytetin e Fierit
Përmirësimi i bashkëpunimit dhe koordinimit me njësitë vendore kufitare
Haritimi i planeve rregulluese për të gjithë fshatrat e komunës

- Studimi i planeve urbane për fshatrat Drize 1, Drize 2, Rom, Zhupan, Radostine
- Zhvillimi i infrastruktures dhe shërbime nëpërmjet bashkëpunimit me njësite vendore kufitare (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Daullas (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Afrim i Ri (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Radostine Vadhize (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Drize 1 (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Drize 2 (projekt)
- Haritimi i palnit rregullues të fshatit Clirim (projekt)
- Dixitalizimi i hartave (projekt)

Komuna Specialistë Studio projektimi
Komuna Bashkia Fier Komuna kufitare Projekte të asistencës
Komuna Specialistë Studio projektimi
Komuna Specialistë Studio projektimi

2013

Në vazhdimësi

2015

2015

450,000 lek x 5 fshatra

Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës

350,000 lek x 6 fshatra

16 plansheta x 250,000 lek

QËLLIMI STRATEGJIK 2

Përshkrimi i Qëllimit Strategjik
Përmirësimi i sistemit rrugor që lidh qendrat e banuara

Hapat e Veprimt/Projektet**Do të arrihet nëpërmjet****Kush?****Deri kur?****Kosto (Lek)**

Përmirësimi i sitemit aktual të rrugëve lidhëse
Ndërtimi i rrugëve te reja që shkurtojnë distancat

- Rikonstrukcioni i rruges Daullas – Grecalli – Mujalli (projekt)
- Rikonstrukcioni i rruges Zhupan – Radostine – Vadhize (projekt)
- Rikonstrukcioni i rruges Drize 1 – Drize 2 (projekt)
- Ndërtimi i rruges Grecalli - Muçaj (projekt)
- Ndërtimi i rruges Clirim - Baltez (projekt)
- Ndërtimi i rruges Zhupan – Takodrom – Qafekoshovice – Takodrom (projekt)
- Ndërtimi i rruges Mujalli - Libošte (projekt)

Komuna Garku Fier

2016

2020

99,000,000 lek
50,000,000 lek
18,000,000 lek15,000,000 lek
20,000,000 lek
në varësi të autostradës
në varësi të projektit

QËLLIMI STRATEGJIK 3				
Përkrahimi i Qëllimit Strategjik				
Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme të fshatrave				
Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?	Kosto (Lek)
Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme	<ul style="list-style-type: none"> Rikonstruksioni i rrugëve vendosja e ndricimit publik dhe kanalizimeve të ujerave të bardha në fshatrat: Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza dhe fshati Rom 	Komuna Qarku Fier	2020	513,000,000 lek
Ndërtimi i KUZ-ve	<ul style="list-style-type: none"> Ndërtimi i KUZ-ve në fshatrat Mujalli, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë Myrteza dhe fshati Rom 	Komuna Qarku Fier	2020	64,480,000 lek
Sigurimi dhe përmirësimi i ndërlidhjes dhe komunikimit në të gjithë fshatrat	<ul style="list-style-type: none"> Sigurimi i internetit në fshatrat: Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza dhe fshati Rom 	Komuna Qarku Fier	2015	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës
Sigurimi dhe përmirësimi i shërbimit postar në të gjithë fshatrat	<ul style="list-style-type: none"> Vendosja e kutive postare në çdo fshat: Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza dhe fshati Rom 	Komuna Qarku Fier	2013	Projekte bashkëpunimi me stafin e komunës

QËLLIMI STRATEGJIK 4**Përshkrimi i Qëllimit Strategjik**

Sigurimi dhe përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm të popullsisë

Hapat e Veprimt/Projektet**Do të arrihet nëpërmjet****Kush?****Deri kur?****Kosto (Lek)**

Përmirësimi i sasisë së furnizimit me ujë

- Shpimi i puseve të reja në Mujalli, Baltez, Radostine Vadhize (projekt)
- Rikonstruktion rrjeti kryesor për fshatrat Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Va dhizë, Zhupan, Drizë, Myrteza dhe fshati Rom (projekte)

4,500,000 lek x
3 shpime
5,1 km x
3,000,000
lek/km

Përmirësimi i cilësisë së ujit

- Rikonstruktion rrjeti shpërndarjes në fshatrat Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Va dhizë, Zhupan, Drizë, Myrteza dhe fshati Rom (projekt)
- Vendosja e filtrave të ujit pranë depove (projekt)

17 km x
3,600,000
lek/km

Përmirësimi i përdorimit të ujit të pijshëm

- Vendosja e matesave në çdo familje (projekt)
- Fushata ndergjegjesimi (projekt)

Ndërmarrja e menaxhimit të
ujësjellësave

Në vazhdimësi

Projekte
bashkëpunimi
me stafin e
komunës

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
<p>Përmirësimi i shërbimit të pastrimit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Studim për menyrat dhe variantet e depozitimit dhe trajtimit të mbeturinave urbane (projekti) • Forcimi i strukturave që ofrojnë shërbimin • Hartimi i planeve të veprimit për përmirësimin e shërbimit • Percaktimi i fondeve vjetore nga komuna • Mirëmbajtja e fushës së depozitimit të mbeturinave 	<p>Komuna Komuniteti Biznesi</p>	<p>Në vazhdimësi</p>
<p>Përmirësimi i shërbimeve të mirëmbajtjes së varrezave publike</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ndërtimi i varrezave të reja publike Zhupan (projekti) • Forcimi i strukturave që ofrojnë shërbimin • Hartimi i planeve të veprimit për përmirësimin e shërbimit • Percaktimi i fondeve vjetore nga komuna 	<p>Komuna Komuniteti Biznesi</p>	<p>Në vazhdimësi</p>
<p>Përmirësimi i shërbimit të mirëmbajtjes së rrjetit të rrugëve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forcimi i strukturave që ofrojnë shërbimin • Hartimi i planeve të veprimit për përmirësimin e shërbimit • Percaktimi i fondeve vjetore nga komuna 	<p>Komuna Komuniteti Biznesi</p>	<p>Në vazhdimësi</p>
<p>Vendosja e shërbimit të mirëmbajtjes së terreneve sportive dhe hapësirave publike</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Krijimi i strukturave që ofrojnë shërbimin • Hartimi i planeve të veprimit për përmirësimin e shërbimit • Percaktimi i fondeve vjetore nga komuna • Marrja e kërkesave të banorëve për shërbime të reja 	<p>Komuna Komuniteti Biznesi</p>	<p>Në vazhdimësi</p>

Qeverisja e mirë

FUSHA PRIORITARE: Qeverisja e Mirë		
Qëllimet Strategjike	1. Rritja e nivelit të aftësive dhe cilësive të administratës dhe të zgjedhurve komunalë	
	2. Arrija e standarteve të qeverisjes	
Strategjike	3. Përmirësimi i dokumentacionit dhe proceseve që lidhen me tokën dhe pronësinë	
	4. Sigurimi i transparencës dhe llogaridhënies për menaxhimin e buxhetit të komunës	
	5. Krijimi i qendrës administrative të komunës	
SG	Hapat e veprimeve	Deri kur?
1.	Përmirësimi i procedurave të marrjes në punë të stafit të ri në komunë Përmirësimi i mjedisit të punës Përmirësimi i aftësive dhe njohurive për qeverisjen për këshilltarët Përmirësimi i kontakteve dhe lidhjeve me komuna të tjera në Shqipëri dhe në rajon	2012 Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi
2.	Përmirësimi i dhënies së informacionit nga komuna Përmirësimi i aksesit për të kontaktuar stafin dhe të zgjedhurit komunalë Rritja e pjesëmarrjes së banorëve në vendimarrje	Në vazhdimësi Në vazhdimësi Në vazhdimësi
3.	Marrja e informacionit nga ZRP-ja Informimi i banorëve dhe verifikimi në terren	Në vazhdimësi Në vazhdimësi
4.	Rritja e nivelit të të ardhurave vendore Rritja e kapaciteteve të komunës në administrim dhe menaxhim	Në vazhdimësi Në vazhdimësi
5.	Sigurimi i procesit të diskutimit në çdo fshat Studimi për qendrën e komunës Ndërtimi i qendrës së komunës	2011 2015 2015

Hapat e Veprimtari/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
<p>Përmirësimi i procedurave të marrjes në punë të stafit të ri në komunë</p> <p>Përmirësimi i mjedisit të punës</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hartimi i manualit të personelit Miratimi në keshill i manualit Mbeshjetje e stafit të komunës për trajnime dhe kualifikime të lidhura direkt me pozicionin e punës Vleresime të punës dhe krijimi i mundësive për rritje në karriere dhe page Krijimi i një baze me CV e të gjithë stafit të komunës Organizimi i aktiviteteve sociale me pjesëmarrjen e stafit të komunës Punësim sezonal i studenteve që duan të punojnë dhe zhvillojnë CV në periudhën e verës 	<p>Komuna Specialistë Projekte asistence</p> <p>Komuna Specialistë Projekte asistence</p>	<p>2012</p> <p>Në vazhdimësi</p>
<p>Përmirësimi i afësive dhe njohurive për qeverisjen për këshilltarët</p>	<ul style="list-style-type: none"> Trajnime me këshilltarët për afësive modereuse, teknikat e pjesëmarrjes dhe njohjen me legjislacionin Vizita studimore në njësi të qeverisjes vendore në Shqipëri dhe rajon 	<p>Komuna Specialistë Projekte asistence</p>	<p>Në vazhdimësi</p>
<p>Përmirësimi i kontakteve dhe lidhjeve me komuna të tjera në Shqipëri dhe në rajon</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vizita të stafit të komunës për shkëmbime eksperiencash Birnjakezime me njësi vendore të ngjashme 	<p>Komuna Specialistë Projekte asistence</p>	<p>Në vazhdimësi</p>

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Përmirësimi i dhënies së informacionit nga komuna	<ul style="list-style-type: none"> Ngritja e zyrës së informacionit në komunë Paisja e zyrës me infrastrukture dhe personel Hartimi i planeve të veprimit për funksionimin dhe shërbimet e zyrës së informacionit Hapja e një web site për komunën 	Komuna Specialistë Projekte asistence	Në vazhdimësi
Përmirësimi i aksesit për të kontaktuar stafin dhe të zgjedhurit komunale	<ul style="list-style-type: none"> Takime direkte Zhvillimi i vrojtimeve Aplikimi i kartave qytetare Lidhja e të gjitha zyrave të komunës me internet 	Komuna Specialistë Projekte asistence	Në vazhdimësi
Rritja e pjesëmarrjes së banorëve në vendimarrje	<ul style="list-style-type: none"> Buxhetimi me pjesëmarrje (projekt) 	Komuna Specialistë Projekte asistence Grupe komuniteti	Në vazhdimësi

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Marrja e informacionit nga ZRP-ja	<ul style="list-style-type: none"> Lidhja e një marreveshje bashkëpunimi me zyrën e regjistrimit të pronave Lidhja online me zyrën e regjistrimit 	Komuna Specialistë Projekte asistence	Në vazhdimësi
Informimi i banorëve Verifikimi në terren	<ul style="list-style-type: none"> Publikimi i informacioneve dhe vendimeve, njoftime nëpër takime Verifikime në terren për të plotësuar dokumenta cionin dhe raste problematike 	Komuna Specialistë Projekte asistence	Në vazhdimësi

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
Rritja e nivelit të ardhurave vendore	<ul style="list-style-type: none"> Përmirësimi i paketes fiskale Krijimi i bazes elektronike te te dhenave per bizneset dhe familjet fermere Logarritja e kostove te shërbimeve dhe vendosja e tarifave Konsultime per politikat fiskale sipas sektoreve 	Komuna Projekte asistence Komuniteti	Në vazhdimësi
Rritja e kapaciteteve të komunës në administrim dhe menaxhim	<ul style="list-style-type: none"> Trajnime te stafit te zyrave te finances dhe taksave per sistemet e mbajtjes se te dhenave Trajnime te stafit me proëdurat dhe proëset e huadhenies Percaktimi i formave te raportimit financiar 	Komuna Specialistë Projekte asistence	Në vazhdimësi

Hapat e Veprimit/Projektet	Do të arrihet nëpërmjet	Kush?	Deri kur?
<p>Sigurimi i proçesit të diskutimi në çdo fshat</p> <p>Studimi për qendrën e komunës</p> <p>Ndërtimi i qendrës së komunës</p>	<ul style="list-style-type: none"> Diskutimi popullor për qendrën e komunës (projekt) Organizimi i një referendumi (projekt) Sigurimi i projektit dhe planvendosjes se zyrave (projekt) Sigurimi i projektit teknik (projekt) Sigurimi i financimit dhe zbatimi 	<p>Komuna Projekte asistence Komuniteti Qarku Fier</p> <p>Komuna Specialistë Projekte asistence</p> <p>Komuna Projekte asistence Komuniteti Qarku Fier</p>	<p>2011</p> <p>2015</p> <p>2015</p>

IV. Fishat e Projekteve

Zhvillimi Ekonomik

Qëllimi Strategjik 1:

Hapi:

- Përmirësimi i sistemit të vaditjes dhe kullimit

Përshkrimi i projektit:

- Studim për vlerësimin e gjendjes fizike dhe të situatës së menaxhimit të sistemit vaditës dhe ... kullues (projekt)
- Përgatitja e një plani veprimi për venien në funksionim dhe menaxhimit të sistemit vaditës dhe kullues (projekt)

Gjendja fizike e sistemit të vaditjes dhe kullimit aktualisht është e demtuar dhe jashtë funksionit. Reforma ekonomike për ndarjen e tokës pas viteve '90 beri kalimin e pronësisë nga pronë e grupit në pronë të individit. Për pasoje sipërfaqe të mëdha toke janë të copezuara nga pikpamja e pronësisë në shumë pronare të tokës. Para reformës sistemi i kanaleve vaditës dhe kullues ka qenë i stabilizuar dhe mirembajtja e tyre kryej rregullisht sipas një grafiku të caktuar mbi bazën e kritereve që funksiononte ekonomia e centralizuar. Me pas në kushtet e copetimit të pronës sipas titujve të pronësisë (dhenë me ligj) fermerët për shumë vite kanë qenë të interesuar për të administruar vetëm atë që e mendojnë pronë të tyre dhe ka qenë jashtë vëmendjes sistemi i vaditjes dhe i kullimit që iu shërben të gjithëve dhe për pasoje duke mos u mirembajtur ky sistem aktualisht ka dalë jashtë funksionit. Kjo për pasoje jep efekte negative në mirëmenaxhimin e tokave bujqësore në drejtim të vaditjes dhe kullimit të tyre. Në shumicën e rasteve kolektorët kryesorë të sistemit të vaditjes dhe kullimit janë në gjendje të mirë dhe funksionale sepse janë në administrim të bordeve të ujit dhe shoqatave të vaditjes. Gjatë ushtrimit të veprimtarisë për shumë vite vetë fermerët kanë kuptuar se:

- Mirembajtja e sistemit të vaditjes dhe kullimit në kufijtë e titujve të pronësisë është përgjegjësi e tyre.
- Nevoja për kooperim është e evidente
- Sistemi i vaditjes dhe kullimit duhet të venë në efikasitet sepse ruan strukturën dhe cilësinë e tokës, krijon mundësinë e kutivimit të shumë kulturave, rrit rendimentin, minimizon kostot, krijon klimë të favorshme për investime në sektorin e bujqësisë dhe për rrjedhojë optimizon të ardhurat nga ekonomitë e tyre private. Tërësia e mirëkuptimit të të gjithë këtyre faktorëve e ka ndergjegjesuar komunitetin për të realizuar këtë ndërhyrje në këto aspekte:
- Përcaktimi i gjurmës së shpërndarjes së degezimeve të kanaleve vaditës/kullues mbi bazën e blloqeve masive të sipërfaqeve të tokës që kultivohen.
- Dhenia e kuotave topografike dhe lidhja e tyre mbi baze sistemi të gjere
- Vendosja e tumbinove në vendkalime rrugore
- Sistemime të nevojshme të dherave mbi baze kuotash topografike të përcaktuara.
- Mobilizim të grupeve të interesit për të kooperuar së bashku për të riparuar rrjetet dhe me pas për të siguruar mirembajtjen e tyre në kohë sipas të gjitha kriterëve agroteknike.

Zhvillimi Ekonomik

Qëllimi Strategjik 1:

Hapi:

- Permiresimi i infrastruktures rrugore neper parcela

Përshkrimi i projektit:

- Studim per vleresimin e gjendjes aktuale te rrugëve nëpër parcela dhe hartes së rrugëve nëpër parcela (projekt)

- Pergatitja e planit te ndërtimit te rrugëve dhe financimit (projekt)

Pas viteve '90 ne kuadrin e reformes mbi token lindi fenomeni i dhenies se titujve te pronesise mbi token per shume fermere brenda te njejtes parcele. Si rezultat i kesaj ne te njejten parcele mund te mbillen kultura te ndryshme sipas percaktimit qe bejne vete fermerët bazuar ne nevojat vetiake dhe te tregut. Nga ana tjetër te gjitha kulturat kerkojne sherbimet e tyre specifike dhe kjo nenkupton levizjen e mjeteve te mekanizuara per kryerjen e procesese te pune punes mbi token apo per transportin e lendeve te para dhe produkteve ne kohen e vjeljes. Kjo ne menyre te pashmangshme nenkupton qe nje pjese e siperfaqes se tokes bujqesore duhet "sakrifikuat" per krijimin e rrugëve neper parcela. Vete fermerët e kane identifikuar kete si nevojë. Per te qene efektive ne dretim te ruajtjes se fondit te tokave prodhuese bujqesore kerkohet qe vetem nje pjese e rrugëve qe lidhin blloqe me siperfaqe te medha te jene te karikuara me inerte dhe kjo kerkon studime te detajuara. Disa nga keto rruge kane qene me pare ne gjendje te mire por qe me kohen jane demtuar. Riparimi i tyre ne masen me te madhe nuk sjell demtime te fondit te tokes bujqesore. Rruget e tjera lidhese brenda blloqeve me te vogla propozohet te jene rruge dheu vetem per operatione te perkoheshme por ajo qe propozohet eshte menyra se si duhet gjetur mekanizmi i marreveshjes midis vete fermereve per te planifikuar qe ne fillim keto rruge per te lehtesuar procesin e levizjes se mjeteve te ndryshme te transportit. Kerkesa per ndertimin e rrugëve ka ardhur si nevojë e vete fermereve per zgjerimin e aktivitetit te tyre prodhues dhe per te qene me afer kerkesave te konsumatoreve per produkte bujqesore. Keshtu jane organizuar takime me fermerët ne te cilat eshte diskutuar per menytrat e zgjidhjes se ketyre problemeve. Ne bashkepuni me komunitetin te behet hapja e rrugëve neper parscela, vendosja e tombinove per te bere kalimet nga nje parcele ne jetren si dhe ssite mtime te tjera te nevojshme. Me pas rruget qe do te ndertohen do te mirembahen nga vete fermerët. Do te ndahen sipas familjeve mirembajtja e kanaleve anesore te rruges dhe mbushja here pas here e gropave qe mund te krijohen dhe duhet theksuar fakti se vete fermerët jane te interesuar te realizojne me sukses kete projekti, pasi ata mendojne se kjo do t'i jape zhvillimin e kerkuar zones se tyre.

Zhvillimi Ekonomik

Qëllimi Strategjik 3:

Hapi:

- Permiresimi dhe ngritja e tregjeve

Përshkrimi i projektit:

- Ngritja e qendres se ankandevë dhe tregut të produkteve që përdoren dhe prodhohen nga sektori i bujqësisë dhe blegtorisë (projekt)

Projekti për tregun do të shërbejë për tregëtarët që mund të blejnë dhe shesin prodhime vendase nga prodhuesit vendas. Ky projekt mund të ndikojë ndjeshëm në rritjen e cilesisë së të gjitha produkteve. Shërbimi kryesor i një tregu është ofrimi i ambienteve me qera dhe krijimi i të gjitha kushteve për një funksionim shumë të mirë të aktivitetit tregëtar. Kjo nënkupton që krijohen mënyra të reja midis prodhuesve dhe tregëtarëve.

- o Në ambientet e tregut do të kryhet aktiviteti tregëtar midis Tregtareve të inputeve bujqësore ... – Prodhuesve – Tregtar Shumicë – Tregtar Pakicë – Konsumator
- o Mundësi për tregëtarët e shumicës që të kontaktojnë dhe shpërndajnë në grup prodhimet tek tregëtarët e pakicës.
- o Ambiente për shitje tek tregëtarët e pakicës.
- o Ambiente për të blerë për konsumatorët.
- o Në ambientet e tregut do të ketë salla mbledhëse dhe konferencash për organizimin e aktiviteteve të fermerëve
- o Në ambientet e tregut do të vendoset zyra e informacionit e cila do të regjistrojë cmimet e shitjeve dhe blerjes së produkteve bujqësore.
- o Në ambientet e tregut do të ketë një sallë të vecantë e konceptuar si vend pazari dhe që do të shërbejë për diskutimin dhe arritjen e kontratave mes prodhuesve dhe tregëtarëve.
- o Tregu do të ketë hapësira për ekspozim për raste panairësh dhe ekspozitash.

Kërkesa për lende të para, ndihmëse dhe infrastrukture

- o Energji elektrike
- o Ujë i pijshëm
- o Kanalizime të ujërave të zeza
- o Rruge
- o Transport publik

Analiza e Konkurrencës

Në Fier ndodhet një treg privat i shitjes me shumicë për prodhimet bujqësore. Ky treg ka disa vite që funksionon, por ka kapacitete të limituara dhe shërben kryesisht për prodhimet e importit. Aktualisht ai nuk plotëson nevojat e prodhuesve dhe ofron cmime të larta për qerane.

Modele referimi

Tregu i Lushnjes: Referuar këtij të fundit meqë ndodhet në një zonë të afërt me ne, mund të themi se ai që në fillimet e veta ka funksionuar shumë mirë në këto aspekte:

- o Shërbimi në fushën e tregëtimit është përmirësuar.
- o Fluksi i mallrave nga prodhuesit vendas është gjithnjë në rritje dhe në sezona të pikut të prodhimit ai është disa here më shumë nga ajo që në parshikojmë në tregun tonë dhe ka dalë në dritë fakti, që po shtrohet problemi i rritjes së kapacitetit.
- o Në periudhën e verës vargu i makinave të prodhuesve kërkon ore të tera për t'u përpunuar. Dhe ambientet e shërbimit (bar restorante punojnë non-stop).
- o Me të gjitha avantazhet që ka ky treg ka dalë evident fakti që ka filluar të shfaqet konflikti i pronesisë sepse pronesia mbi këto treg është e kombinuar (private dhe publike).

Ne kete treg trualli eshte privat dhe investimi eshte nga bashkia. Shpesh ka konflikt ne ndarjen e fitimeve e cila veshtireson ne nje fare menyre menaxhimin e tij. Nga eksperiencia tregjet mund te jene prone e prodhuesve, ose te funksionojne si qendra tregetare sic edhe ne synojme.

Plani strategjik per konkurrencen

FUSHAT	STRATEGJIA
Cilesia e sherbimeve Çmime te mira	Konform standarteve evropiane Çmim konkruues qe i pergjigjet cilesise se sherbimit
Kushte te mira pagese Krijimi i lehtesirave te tjera Reklame informative	Kesh ose me leter krediti Vendosja e transportit publik Tabele reklame ne hyrje te tregut, flete-palosje, reklama televizive etj.

Çmime konkurruese per qerane.

Qeraja e ofruar per tregtaret do te jete favorizuese.

Ambiente te bollshme.

Ambientet perreth tregut jane shume te gjera dhe me hapësira per parkim dhe veprime te tjera. Objektet e kompleksit do te ofrojne dhe sherbime te tjera te domosdoshme per nje aktivitet ditor normal.

Siguri e larte.

Kompania po investon shume per te siguruar te gjithë aktivitetin qe do te kryhet ne ambientin e tregut. Krahas rojeve do te instalohen edhe kamera vezhguese ne pikat me te rendesishme te tij.

Higjiene e larte.

Kjo do te jete nje nga pikat tona te forta edhe ne krahasim me konkurentet.

Lehtesira transporti.

Do te behet pjese e stacionit te unazes se Fierit.

Klientet e tregut:

Tregtaret me te fuqishem te produkteve bujqesore ne tregun tone.

Shumicen e tregtareve te pakices

Tepericat e prodhimeve bujqesore nga ekonomite private

Klientet familjare qe do te preferojne te bejne blerje javore me shumice per nevoja familiare.

Kerkesat e klienteve qe do te perdorin ambientet e tregut:

Lehtesira ne transport

Ambiente te bollshme

Higjiene e larte

Siguri e larte

Çmime te arsyeshme

Kulture ne sherbim

Lehtesira ne kryerjen e veprimeve dhe ne arrijten e mareveshjeve

Informacion tregetarInformacion per prodhuesit

Informacion per konsumatoret

Lehtesira ne pagesa

Ne nje fare menyre keto kerkesa jane te diktuar nga konsumatoret nder te cilat ne po rendisim disa. Tendencat e sjelljes konsumatore ne tregun shqiptar parashikohet te jene te meposhtmet:

Konsumim te produkteve bujqesore te vendit

Çmime te arsyeshme.

Cilesi dhe standart per produktet qe konsumohen

Shumëllojshmeri produktesh.
 Paketim funksional.
 Lehtesira ne transport
 Perqendrim te tregut
 Krijim i ambienteve komode te tregetimit
 Kulture ne sherbim
 Sherbimi qe do te ofrohet

- ambiente me qera
- parking
- informacion
- perdorim ambientesh

Çmimi. Strategjite e vendosjes se cmimit: “çdo pagese do te kete nje sherbim te ofruar”.

- pagese qeraje
- pagese per perdorim ambienti
- pagese per parkim

• pagese per informacione gjitha keto do te ofrohen ne formen e nje pakete ose veç e ve. Paketa e plote do te kete ulje ne krahasim me te gjitha pagesat te mbledhura veç e veç. Tregetaret e shumices qe do te kene ambientet e tyre ne treg dhe nuk do te kene pagesen per parkim.

Çmimet nuk do te jene ne formen e takses, por te justifikuara me sherbimet qe kryhen ne treg.

Funksionimi

Per te funksionuar sa me mire tregu do te kete edhe orare te caktuar per cdo veprim qe eshte permendur me siper qe do te vendoset sipas funksionimit me te mire te mundshem per te gjithë ata qe perdorin tregun.

Nje orar i sugjeruar:

Mberritja e prodhuesve ne tregun e shumices hyrja

Magazinimi

Inspektimi i cilesise

Shitja nga prodhuesit/ Blerja nga tregetaret me shumice

Shperndarja

Blerje nga tregetaret me pakice

Perfaqesia e te interesuarve do mundohet te percaktoje orare fleksibel dhe ato do te behen te njohura per te gjithë te interesuarit.

Reklama do te zhvillohet ne mediat e shtypit dhe ne ato televizive. Ne fillim eshte projektuar nje fushate intensive promovionale. Kjo strategji eshte zgjedhur per te lancuar ose per te bere te njohur tregun me te gjitha sherbimet dhe kushtet qe ofron. Faza e pare e fushates promovionale do te kete per baze reklamen e gjere informuese e cila do te kete si qellim paresor krijimin e imazhit. Tipi i reklames qe do te perdoret do te jete ajo informuese, duke i meshuar karakteristikave kryesore te tregut, siguri, cilesi, higjene, komfort. Gjithashtu duke shfrytezuar edhe pozicionin e favorshem, ndodhemi ne ane te rruges Nationale, ne do te vendosim tabela te medha me te dhena per kompanine, tregetaret dhe produktet e tyre te cilat do t'i perdorim jo vetem per te treguar vendodhjen, por edhe per promovion. Paisjet teknologjike. Ndertimi i objektit eshte bashkekohor dhe projektimi dhe zbatimi i tij perfshin te gjithë elementet per nje treg bashkekohor dhe qe ploteson standartet aktuale dhe me tej ato Evropiane. Ketu kemi parasysh sistemin elektrik, hidraulik, telefonik, ujerat e zeza dhe te bardha, vend per hedhjen e mbeturinave dhe mundesi per t'i terhequr ne cdo moment. Tualete funksionale dhe me mundesi per t'u perdorur nga te gjithë.

Hapat e konkretizimit te projektit:

- o Sigurimi i truallit: prane autostrades, me mundesi te lehte Hyrje dhe Dalje per makinat, me siper faqe mbi 3-4 ha.
- o Sigurimi i projektit te ndertimit: konstruksione te lehta, me vende per shkarkimin ngarkimin e kontenierëve, sigurimi i ambienteve dhe anekseve funksionale.
- o Sigurimi i infrastruktures perkatese: uje kanalizime, energji elektrike, rruge, transport
- o Ndertimi, plani i menaxhimit.

Zhvillimi Social

Qëllimi Strategjik 1:

Përmirësimi i mirëmbajtjes dhe ruajtjes së objekteve dhe ambienteve të arsimit

Hapi:

- Sigurimi dhe përmirësimi i infrastrukturës shkollore dhe parashkollore për të gjithë territorin e komunës

Përshkrimi i projektit:

- Ndërtimi i kopshteve në fshatrat Radostine-Vadhize (projekt)
- Ndërtimi i një kopshti dhe një shkolle për femijet e fshatit Rrom (projekt)
- Ndërtimi palestrave në të gjitha shkollat 9-vjeçare (projekt)
- Ndërtim biblioteke në të gjitha shkollat 9-vjeçare (projekt)
- Sigurimi i paisjes me orëndi, paisje, laboratore për të gjitha shkollat 9-vjeçare dhe kopshtet ... (projekt)

Ka shumë elementë të cilët janë të rëndësishëm në procesin e arsimimit të femijeve. Përveç stafit të kualifikuar dhe efektiv, i cili është kusht primar në këtë proces, një element tjetër i një rendësie të madhe është edhe ambienti funksional i mesimit. Ky projekt ka për qëllim të eliminojë këta faktore negative dhe pengues për realizimin e planit mesimor dhe t'i shndërrojë ambientet e mesimit në një forcë e jo dobësi të çdo institucioni mesimor. Ky projekt do të ndihmojë në realizimin me sukses të procesit të mesimor, duke krijuar kushte lehtësuese si për mesuesit ashtu dhe për nxënësit dhe për rrjedhojë për forcimin e sistemit të arsimit. Aktualisht gjendja fizike e kopshtit dhe shkolles në fshatrat e mesipërm është e amortizuar dhe kërkon ndërhyrje për rikonstrukcion.

Zhvillimi Social

Qëllimi Strategjik 2:

Hapi:

- Krijimi i ambienteve për zhvillimin e aktiviteteve komunitare

Përshkrimi i projektit:

- Ngritja e një qendre social kulturore në fshatin Çlirim (projekt)
- Ngritja e një qendre social kulturore në fshatin Zhupan (projekt)

Gjatë vitve të tranzicionit kanë ndodhur shumë ndryshime ekonomike, sociale dhe psikologjike në mbare shoqërinë Shqiptare. Në përgjithësi ka pasur një tendencë që njerezit kanë qënë shumë të interesuar për të gjetur alternativa me të mira ekonomike nëpërmjet përkushtimit për të zhvilluar ekonomitë e tyre private apo për t'u përshtatur me normat dhe rregullat e tregut të ri të punës. Kjo ka sjelle që jeta social kulturore të jetë lenë pas dore. Komuniteti shprehet se ka raste kur po humbasin dhe tradita tekultivuar në shekuj në Fushën e artit, kultures dhe artizanatit. Në të njëjtën kohë zhvillimet intensive kanë nxjerrë në pah dhe mekanizma të reja në drejtim të pasurimit të jetës social kulturore në komunitet. Për të rigjallëruar jetën social-kulturore sot ka modele të gatshme të atyre që quhen qendra komunitare të cilat shërbejnë për gjallërimin e jetës social kulturore të të gjitha grupmoshave sipas interesave të tyre.

Modeli i këtyre qendrave konsiston në:

- Ambiente për grupe muzikore, folklorike
- Ambiente për demonstrime idesh, panaire, salla takimesh dhe konferencash
- Ambiente shplohëse për moshat e treta ku mund te kalojnë kohën e lire në shoqërinë e bashkëmoshatarëve
- Ambiente dhe salla vellezimi dhe biblioteka për të rinjtë
- Ambiente të trajnimit të grupit të interesave sipas specifikave si dhe salla interneti

Zhvillimi infrastrukturës dhe shërbimeve publike

Qëllimi Strategjik 2:

Hapi:

- Përmirësimi i sitemit aktual të rrugëve lidhëse

Përshkrimi i projektit:

- Rikonstruksioni i rruges Daullas – Grecalli – Mujalli (projekt) 4.5km, 8m gjerësi me trotuare ... 99,000,000lek
 - Rikonstruksioni i rruges Zhupan – Radostine – Vadhize (project) 4km, 6m gjerësi, pjesërisht ... me trotuara, 50,000,000
 - Rikonstruksioni i rruges Drize 1 – Drize 2 (project) 1.9km, 4-5m gjerësi, 18,000,000lek
- Duhet të kihet parasysh që të ndërmerren përmirësime të menjëhershme të rrugëve të lokalizuara si ushqyese dhe rrugë dytësore që drejtpërsëdrejti ose jo të çojnë në akse kryesore rrugore apo në rrugë nacionale. Duhet dialog me transportuesit dhe përdoruesit e tjerë të rrugëve mbi mënyrat e përmirësimit të aseteve të rrugëve, përsa i përket sasisë (programe ndërtimesh të reja dhe rehabilitimi rrugëve) dhe cilësie (mirëmbajtjeje, siguri rrugore, etj).

Objektivat e synuara për treguesit:

- Përmirësimi i aksesit për bregdetin
- Shkurtimi i kohës për të shkuar në bregdet

Zhvillimi infrastrukturës dhe shërbimeve publike

Qëllimi Strategjik 2:

Hapi:

- Ndërtimi i rrugëve te reja që shkurtojnë distancat

Përshkrimi i projektit:

- Ndërtimi i rruges Grecalli - Muçaj (projekt) 1.5 km, 6 m gjerësi, 15,000,000 lek
- Ndërtimi i rruges Clirim - Baltez (project) 2km, 6m gjerësi 20,000,000 lek
- Ndërtimi i rruges Zhupan – Takodrom – Qafekoshovice – Takodrom (projekt) varet nga auto... strada
- Ndërtimi i rruges Mujalli - Libofshe (projekt) varet nga projekti

Objektivat e synuara për treguesit:

- Përmirësimi i aksesit për bregdetin, qytetin
- Shkurtimi i kohës për të shkuar në destinacion

Zhvillimi infrastrukturës dhe shërbimeve publike

Qëllimi Strategjik 3:

Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme të fshatrave

Hapi:

- Përmirësimi i infrastrukturës së brendëshme

Emri i Projektit:

- Hartimi i planeve rregullues për çdo fshat

Përshkrimi i projektit:

• Rikonstruksioni i rrugëve vendosja e ndriimit publik dhe kanalizimeve të ujërave të bardha në fshatrat:

Mujalli 1,6 km 45,000,000 lek

Grecalli 2.6 km, 72,000,000 lek

Daullas 2 km, 56,000,000 lek

Çlirim 4 km, 112,000,000 lek

Radostinë-Vadhizë 1 km, 20,000,000 lek

Zhupan 4.5 km, 126,000,000 lek

Drizë 1.2 km, 24,000,000 lek

Drizë Myrteza 1.4 km, 25,000,000 lek

Fshati Rrom 2.2 km, 33,000,000 lek

Zhvillimi infrastrukturës dhe shërbimeve publike

Qëllimi Strategjik 4:

Sigurimi dhe përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm të banorëve

Hapi:

- Sigurimi i ujit të pijshëm në çdo fshat

Përshkrimi i projektit:**Sistemet e Furnizimit me Ujë të Zonave Rurale**

Të gjitha sistemet e furnizimit me ujë të fshatrave duhen përmirësuar, në mënyrë të preferuar nëpërmjet një projekti të vetëm të integruar që të përfshijë të gjitha fshatrat dhe të përmirësojë furnizimin me ujë duke e sjellë atë në nivelin e një standardi të zakonshëm. Një projekt i tillë duhet të përfshijë fshatrat: Baltez, Hamil Kryegjate, Mucaj, Sulaj, Pojan, Havaleas, gjithashtu, në mënyrë të veçantë për përmirësimin e sistemit të funksionimit.

Projekti i propozuar duhet të përfshijë:

i) investimet e infrastrukturës fizike;

dhe ii) përmirësimet në funksionimin dhe administrimin e sistemit.

Komponentët kryesorë të projektit duhet të jenë:

- Përmirësimet e funksionimit: (ngritja e sistemit të kontabilizimit, të leximit të matësve, të faturimit dhe të mbledhjes së të ardhurave të bazuar tek kompjuteri);
- Përgatitja e një modeli të thjeshtë tarifë dhe miratimi i regjimit të tarifës;
- Paketa e investimeve për të siguruar cilësi të sigurtë uji (objektet e klorinimit).
- Projekte për uljen e sasisë së ujit të pa faturuar (fushatë për zbulimin dhe riparimin e rrjedhjeve, zëvendësimin e seksioneve të tubacioneve, pika të matjes në nivel lagjeje aty ku është e përshtatshme);
- Projekt për instalimin e matësve të konsumatorëve.

Është e vështirë të vlerësohet kosto e paketës së nevojshme të investimit, pasi nuk është formuluar akoma një specifikim i detajuar i projektit.

- Shpimi i puseve të reja në Mujalli, Baltez, Radostinë Vadhizë (projekt)

Rikonstruksion rrjeti kryesor për fshatrat Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza dhe fshati Rrom (projekte)

Qeverisja e mirë

Qëllimi Strategjik 1 :

Rritja e nivelit të kualifikimit dhe aftësive të stafit të komunës me metodat bashkëkohore

Hapi:

- Përmiresimi i kontakteve dhe lidhjeve me komuna të tjera në Shqipëri dhe në rajon

Përshkrimi i projektit:

- Vizita të stafit të komunës për shkëmbime eksperiencash
- Binjakezime me njësi vendore të ngjashme

Kanë për qëllim përfitime në aspektin institucional dhe komunitar. Komuna duhet të gjejë dhe të vendosë kontakte me komuna të ngjashme.

Të marrë vendim

Të sigurojë realizimin e aktiviteteve të dyanshme

Komuna përfiton edhe në drejtim të turizmit duke e bërë komunën të njohur nëpërmjet kanaleve të tjera.

Qeverisja e mirë

Qëllimi Strategjik 2 :
Arritja e standarteve të qeverisjes

Hapi:

- Përmirësimi i llogaridhënies dhe komunikimit me komunitetin

Përshkrimi i projektit:

- Përcaktimi i planeve vjetore për takimet në komunitet
- Marrja e mendimeve të banoreve nëpërmjet postës, orareve të pritjes
- Krijimi i grupeve të përbashkëta për planet e përmirësimit të shërbimeve
- Krijimi i grupeve të përbashkëta për monitorimin e projekteve
- Afishim i vendimeve të keshillit të komunës në stenda në qender të çdo fshati

Në zhvillimin me sukses të misionit të saj komuna duhet:

- Të vendosë komunikim të shkëlqyeshëm me qytetarët, dhe të identifikohen hapat dhe masat e vazhdueshme për të praktikuar një komunikim të shkëlqyer
- Të gjejë mënyra për të angazhuar me aktivisht grupe të shoqërisë civile dhe qytetarët
- Të rekomandohen mënyra që qeverisja vendore të ndryshojë pozitivisht perceptimet në fusha të veçanta të informimit, veprimeve të drejta dhe pjesëmarrjes së qytetarëve
- Informojë më mirë qytetarët dhe operatorët e biznesit për morinë e shërbimeve, programeve dhe veprimtarive pozitive të komunës
- Degjojë dhe kuptojë me efektivitet problemet dhe shqetësimet që kanë aktorët
- Të angazhojë aktorët që të marrin pjesë aktivisht në përmirësimin e cilësisë së jetës
- Të transmetojë profesionalisht imazhin dhe mesazhet e komunës për publikun lokal dhe të jashtë

Tre mënyrat kryesore për një komunikim efektiv janë:

- Komunikimi i ndërsjellë (nderpërsional)
- Media
- Veprimtaritë me Komunitetin
- Mbledhjet në lagje
- Mbledhjet e Hapura për Publikun
- Seancat Degjuese Publike

Cilat veprimtari duhen ndërmarrë:

Veprimtari që kanë elementë të përbashkët si me median dhe me komunikimin nderpërsional. Në një veprimtari mund të marrin pjesë një numër i madh njerëzish nëse përdoret media për ta reklamuar këtë veprimtari. Ato gjithashtu mbledhin njerëzit dhe u japin atyre mundësi për të marrë pjesë dhe bashkëvepruar.

Qeverisja e mirë

Qëllimi Strategjik 2 :

Rritja e pjesëmarrjes së banorëve në vendimarrje dhe qeverisje

Hapi:

- Sigurimi i strukturave për sigurimin e pjesëmarrjes së komunitetit

Përshkrimi i projektit:

- Hartimi i buxhetit vjetor të komunës me pjesëmarrjen e komunitetit
- Krijimi i komisioneve këshillimore
- Zbatimi i projekteve me kontribut vullnetar ose financiar të komunitetit

Buxhetimi me Pjesëmarrje (BP) është një proces nepermjet të cilit popullsia vendos ose kontribuon në vendimet e marra, për destinacionin e të gjithë, ose një pjesë të burimeve publike

Parimet baze të BP

- Gadishmeria dhe vullneti politik i institucionit të bashkise
- Interesi për proësin ndermejt rradheve të banorëve
- Percaktimi i qarte dhe konsensual i rregullave të lojes
- Gadishmeria dhe dëshira për të ngritur kapacitetet e popullsisë lokale dhe të zyrtareve të komunës në lidhje me buxhetin me pjesëmarrje
- Përmirësimi i transparencës duke përdorur mjete të ndryshme të komunikimit
- Priorizimi i kërkesave të ardhura nga popullsia

Si rrjedhojë përfitim janë dy paletë; edhe banorët ndihen të kenaqur, pasi nevojat e tyre reale merren në konsideratë dhe investohet aty ku ata kanë më të vërtetë nevojë, por edhe bashkia përfiton duke përmirësuar performancën e saj dhe duke rritur ndërgjegjësimin qytetar në lidhje me pagesat.

Metodologjia

Kjo pjesë synon të shpjegojë metodologjinë për hartimin dhe zbatimin e procesit të BP.

Metodologjia është e organizuar në këto çështje kryesore, të paraqitura kryesisht në rradhë kronologjike. Shkurtimisht këto fazë janë:

- Ngritja e grupit të punës.
- Trajnimi i grupit të punës
- Mobilizimi i komunitetit do të thotë ndërgjegjësimi dhe terheqja e tij në takime
- Identifikimi i prioriteteve
- Liste me investimet që qytetaret dëshirojnë të kryhen në zonën e tyre
- Prezantimi i kritereve të përzgjedhjes
- Listimi mbi bazën e pikeve
- Përzgjedhja e përfaqësuesve për komisionin e buxhetimit me pjesëmarrje
- Ngritja dhe funksionimi i komisionit qytetar
- Përzgjedhja përfundimtare e projekteve.

Disa nga kriteret që do të përdoren në përzgjedhjen e prioriteteve fituese do të jenë:

- Numri i popullsisë së zonës përfituese
- Numri i përfituesve
- Disponueshmëria e shërbimeve dhe cilesia e tyre në zonë
- Cilesia e infrastrukturës fizike në zonë
- Kosto e projektit
- Përputhja me objektivat e strategjisë së zhvillimit (nëse ka)
- Pjesëmarrja e komunitetit në investim (% e kontributit).

Një tjetër instrument që përdoret për vlerësimin e projekteve është edhe i ashtequajtur "Karvani i prioriteteve".

Miratimi i buxhetit ne keshillin e komunës, prokurimi, tenderimi, monitorimi i punimeve BP ndryshe nga proçese te jera me pjesmarrje nuk mbyllet me nje cikel, por perseritet çdo vit ne harmoni me afatet ligjore per hartimin e buxhetit te bashkise. Cikli perseritet nga viti ne vit me ndonje ndryshim te mundshem ne varesi te ecurise se ciklit paraardhes.

Rezultate te pritshme:

Nje bashkepunim i pushtetit vendor dhe qytetareve

Prodhim i nje serie dokumentash te cilet ndihmojne vazhdimesine e tij

Staf lokal i aftesuar per te hartuar dhe zbatuar vete proçeset e ardhshme te BP

Rritje e ndergjegjesimit qytetar dhe rolit te tij ne jeten publike

Rritja e transparencies dhe pergjegjshmerise se autoriteteve vendore

Aprovim unanim i buxhetit ne Keshillin komunës

Rritje e te ardhurave vendore

V. Monitorimi i performancës

Zhvillimi Ekonomik

Nr.	Qëllimet strategjike	Treguesit e rezultateve	Viti Bazë 2008	Synimi 2011	Synimi 2015	Synimi 2019	Synimi 2023	Burimi i të dhënave
1.	Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe blegtorisë	<ul style="list-style-type: none"> o % e sip të tokës që ujitet o % e sipërfaqeve me sera o % e sipërfaqeve me pemëtore o % e sipërfaqeve me vreshta o % e mbulimit të fermerëve me shërbim nga komuna o % e shfrytëzimit të tokës bujqësore o numri i bagëtitve 	80%	80% 1% 2% 2% 15% 95% 6500	85% 2% 2% 2% 15% 95% 7500	90% 3% 3% 3% 15% 95% 7500	95% 5% 5% 5% 15% 95% 8500	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
2.	Zhvillimi i industrisë përpunuese të produkteve bujqësore dhe blegtorale	<ul style="list-style-type: none"> o % e fermerëve që mbjellin për industrinë o % e sipërfaqeve që mbillet për industrinë o numri i subjekteve të agroindustrisë o numri i të punësuarve në sektorin e agroindustrisë 	0% 0% 0 0	0% 0% 0 0	10% 10% 2 20	10% 10% 4 40	15% 15% 6 60	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
3.	Zhvillimi i tregjeve dhe shoqatave të prodhuesve	<ul style="list-style-type: none"> o numri i grupeve të fermerëve o numri i tregjeve publike o % e fermerëve që përdorin tregjet publike 	2 0 0	2 0 0	2 1 50%	4 1 70%	6 1 90%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
4.	Zhvillimi i biznesit të vogël	<ul style="list-style-type: none"> o numri i bizneseve të vogla o % e të ardhurave të komunës nga TBV o % e banorëve të kënaqur me mundësitë për të ndërmarrë një biznes 	240 33% 34%	250 35% 38%	260 35% 40%	270 40% 45%	300 45% 60%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
5.	Zhvillimi i arsimit të mesëm e të lartë profesional bujqësor	<ul style="list-style-type: none"> o numri i degëve profesionale o numri i nxënësve që marrin pjesë në projektet e komunës o % e buxhetit të mirëmbajtjes ob.arsimore që shkon për shkollën bujqësore 	6 0 0	6 0 5%	6 50 10%	6 60 30%	6 100 30%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve

Zhvillimi Social

Nr.	Qëllimet strategjike	Treguesit e rezultateve	Viti Bazë					Burimi i të dhënave
			2008	2011	2015	2019	2023	
1.	Zhvillimi i infrastrukturës shkollore dhe parashkollore	<ul style="list-style-type: none"> o % e shkollave dhe kopshteve të rikonstruara o % e shkollave dhe kopshteve që plotësojnë standardet e mirëmbajtjes o % e banorëve të kënaqur me shkollat dhe kopshtet o % e buxhetit të komunës për arsimin 	60%	70%	80%	90%	100%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
2.	Zhvillimi i jetës kulturore dhe artistike dhe ruajtja e trashëgimisë kulturore dhe historike e zonës	<ul style="list-style-type: none"> o % e banorëve të kënaqur me aktivitete kulturore o % e banorëve të kënaqur me aktivitet sportive o % e buxhetit të përdorur për aktivitete kulturore 	17%	20%	30%	55%	75%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
3.	Përmirësimi i jetës sociale të komunitetit	<ul style="list-style-type: none"> o % e banorëve që vlerësojnë pozitivisht cilësinë e jetës në komunë o % e banorëve të kënaqur me shërbimet për rininë o % e banorëve të kënaqur me shërbimet për moshën e tretë o % e buxhetit të komunës për aktivitet social 	88%	88%	90%	92%	95%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
4.	Përmirësimi i shërbimit shëndetësor dhe higjieno-sanitar	<ul style="list-style-type: none"> o % e ambulancave dhe qendrave shëndetësore të rikonstruara o % e qendrave shëndetësore me paisje dhe mjete o % e banorëve të kënaqur me qendrat shëndetësore o % e familjeve që trajtohen me ndihme ekonomike o % e buxhetit për shëndetin 	75%	85%	90%	95%	100%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve
5.	Rritja e nivelit të kulturës komunitare	<ul style="list-style-type: none"> o % e banorëve që mendojnë se cilësia e jetës është e rritur o % e sëmundjeve të shaktuara nga mungesa e higjienës o % e fshatrave që raportojnë probleme me higjienën 	90%	90%	90%	90%	90%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve

Zhvillimi i Infrastrukturës dhe Shërbimeve Publike

Nr.	Qëllimet strategjike	Treguesit e rezultateve	Viti Bazë					Synimi 2023	Burimi i të dhënave
			2008	2011	2015	2019	2023		
1.	Përmirësimi urban i territorit të komunës	o % e territorit të urbanizuar	0%	10%	50%	60%	80%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
2.	Përmirësimi i sistemit rrugor që lidh qendrat e banuara	o % e rrugëve rurale të asfaltuara o % e banorëve të kënaqur me rrugët	2%	4%	30%	50%	80%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
3.	Përmirësimi i infrastrukturës së brendshme të fshatrave	o % e fshatrave me rrugë të përmirësuara o % e fshatrave me ndriçim o % e fshatrave me KUZ o % e fshatrave me lulishte	30%	40%	60%	70%	100%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
4.	Sigurimi dhe përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm të popullsisë	o % e fshatrave që furnizohen rregullisht me ujë nga rrjeti o orët mesatare të furnizimit me ujë o % e banorëve të kënaqur me sasinë e ujit o % e banorëve të kënaqur me cilësinë e ujit	2 orë/ditë 76%	2 orë/ditë 76%	3 orë/ditë 76%	3 orë/ditë 76%	4 orë/ditë 76%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
5.	Përmirësimi dhe shtimi i shërbimeve publike	o % e mbulimit të fshatrave me të gjitha shërbimet o % e banorëve të kënaqur me pastirimin o % e banorëve të kënaqur me mirëmbajtjen e var rezave o % e banorëve të kënaqur me mirëmbajtjen e rrugëve	70%	75%	80%	85%	100%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
			-	-	-	-	-	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	
			-	50%	60%	65%	70%	Pyetësori komunës Pyetësori banorëve	

Qeverisja e Mirë

Nr.	Qëllimet strategjike	Treguesit e rezultateve	Viti Bazë 2008	Synimi 2011	Synimi 2015	Synimi 2019	Synimi 2023	Burimi i të dhënave
1.	Rritja e nivelit të aftësisë dhe cilësive të administratës dhe të zgjedhurve komunalë	<ul style="list-style-type: none"> o % e punonjësve të trajnuar o % e punonjësve me arsim të lartë o % e punonjësve që përdorin kompjuterin 	80%	85%	90%	95%	100%	Pyetësori komunalë Pyetësori banorëve
2.	Arritja e standarteve të qeverisjes	<ul style="list-style-type: none"> o % e banorëve të kënaqur me informacionin e komunës o % e qytetarëve që vlerësojnë pozitivisht aftësitë e stafit o % e qytetarëve që vlerësojnë pozitivisht ndersh mërinë 	67%	77%	77%	80%	85%	Pyetësori komunalë Pyetësori banorëve
3.	Përmirësimi i dokumentacionit dhe proceseve që lidhen me tokën dhe pronësinë	<ul style="list-style-type: none"> o % e fshatrave me harta të dixhitalizuara o % e fermerëve që kanë probleme me pronat o % e përputhjes midis hartave dhe inf. real 	0%	10%	20%	50%	80%	Pyetësori komunalë Pyetësori banorëve
4.	Sigurimi i transparencës dhe llogaridhënies për menaxhimin e buxhetit të komunës	<ul style="list-style-type: none"> o % e banorëve që vlerësojnë pozitivisht efikasitetin o % e mbulimi të kostove të shërbimeve me të ardhurat nga tarifrat 	89%	89%	90%	90%	95%	Pyetësori komunalë Pyetësori banorëve
5.	Krijimi i qendrës administrative të komunës	<ul style="list-style-type: none"> o numri i qytetarëve që marrin pjesë në diskutime o % e banorëve që janë dakort me vendin ku vendoset qendra e komunës 	-	-	-	-	-	Pyetësori komunalë Pyetësori banorëve

LOCAL DEVELOPMENT PLAN QENDËR

General Information on the commune of Qender

THE SOCIETY (The social capital)

The community and its dynamics

The commune of Qendër has under its jurisdiction 10 villages: Mujalli, Grecalli, Daullas, Afrim i Ri, Çlirim, Radostinë-Vadhizë, Zhupan, Drizë, Drizë Myrteza and Rrom. The villages of Afrim (Qenas), Mbrostar, Çeligrad, Bishanakë, Fier Çifçi, Sheq i Madh and Sheq i Vogël, which before the 1990 were part of the unified council, now are part of the municipality of Fier. Thus they are outside the jurisdiction of the commune of Qendër, but their lands are registered in the latter commune.

The community that dwells in the commune of Qendër is various. It consists of native people from Myzeqe, Aromenian, Çame, Kosovar, Roma people and people coming from the highlands in the period 1991-2000.

The people from Çamëria has settled in between 1935-1945, the Kosovars between 1925-1930 whereas the Rom population in between 1958-1960.

The first Census in this unit officially date back to 1923, according to which the villages of this commune were inhabited by 179 families with 1084 inhabitants. The population of this commune has undergone different changes in decades.

The main social, economic and political changes under the 1945-1990 dictatorship were: The Agrarian Reform of 1946, according to which all village families benefited land which they owned until the land was recollected under the state farms. In 1958, the collective farms were established, the social organization changed in the economic and local government aspect as well. In this period there started to function the Unified Council. In 1972, in the area where the nowadays Commune of Qendër is located, there was established the Higher-Level State Farm. Even in this case, the Unified Popular Council and its head performed the authority of the local government. In 1983 the former state farm of Grecalli was transformed in a State Enterprise eradicating the notion of social property.

After the 1990, big changes happened in the commune of Qendër. The exodus and the attempts of the country to open frontiers toward Europe were accompanied with the free movement of the people. Many families from different villages of the commune of Qendër, were settled in cities and new residential centers, and many others came and settled wherever they could helping themselves with land, creating social problems as well. The immigration of people after the big mass exodus took away large numbers of young people and families that fled to Greece, Italy, etc.

At present the commune of Qendër has an average density of 465 inhabitants/km² with a natural growth of 3,8% or 19 newborns per 1000 inhabitants.

The education

The population of the commune of Qendër cares about the education and aspires for a life full of pure civic values. A fact that well illustrates this is the 50-year old rich history of the educational and cultural development. This community has brought up dozens of teachers, university professors, agronomist, doctors, engineers, architects, geologists, economists, officers and other distinct people of different professions.

At the present under the commune of Qendër jurisdiction there are three 9-grade schools, three primary schools, one high school and 8 kinder gardens.

In the village of Çlirim there is "Rakip Kryeziu" high school, which has an excellent tradition for the fact that is one of the first schools to have the agricultural profile to be opened in Albania. It was opened in 1952. This school has prepared: 2453 agronomists, 1082 zoo-technicians, 598 zoo-veterinarians, 15 veterinarians, and 25 fruit-growing experts.

The former students of this schools have given their contribution in the whole territory of Albania for the development and the modernization of the agriculture in the scientific and practical aspect, as well as in the management of departments and ministries.

In the period 1992-1993, this school went under the jurisdiction of the Commune of Qendër and in the period 2001-2002 this school merged with the vocational school, with the branches of: Agrobusiness, Plumbing, Furniture manufacturing, Food, and Clothing.

There are studying 470 students in the school with a teaching staff of 58 teachers. Apart from this there are approximately 460 students attending the correspondence courses in the general high school system. It should be pointed out that this is a regional school for the southern districts and it is a boarding school.

During the '96-'97-'98 turmoil the educational institutions were destroyed. The changes were gradual regarding the rehabilitation of the infrastructure and in the maintenance aspect. The improvements were more visible in the internal and external premises of the schools and in the sport terrains.

The culture and free time

This notion comprises the artistic groups and the comedy group, the songs and dances group and those performing other similar activities. The commune of Qendër has had a very rich artistic and cultural life before the '90s. Every village had a cultural center located in simple buildings, whereas the villages of Mujalli, Grecalli, and Mbrostar had new buildings built with special premises devoted to

performances, with easily accessible libraries. The Cultural Houses of Greçalli and Çlirim had their representation in national activities, such as the National Folkloric Festival in 1973, 1978, 1983, 1988 when led by devoted leaders and artists the respective groups were awarded prizes being broadcasted and promoted by the national TV as well.

In Greçalli and Çlirim there was even a cinema attended by local cinemagoers. This tradition should be promoted for the present generations and those to come. One of the aspects worth mentioning here is the special care, this commune is showing for the development of sports, which for the way we are considering it at this point, is a new experience. Within the territory of the commune there are three functional sport terrains, of which the one near "Rakip Kryeziu" school is a sport complex with a soccer field, a basketball court, a volleyball court, and running tracks. There is built the tribune and other premises, for the maintenance of which there are hired contracted employees.

The commune disposes of a modest volleyball team that plays in the second category and which for the season of the period 2003-2004 was ranked at the second place granting the sports fans with beautiful moments of gratification and satisfaction.

It is worth mentioning the interesting tradition of massive sport events that take place every year in this commune. Apart from the Spartakiad, there is held the "Olympic Day" with the massive participation of the schools of the commune.

Every sport event that is held in the commune is preceded with specific programs in cooperation with the commune – school board teachers – executives in the administration of the commune. At present the commune has two cultural centers. In the survey carried out with the inhabitants of the commune, 915 of them say they are not satisfied with the artistic and cultural event taking place in the commune.

The health service

In 1957, in the village of Çlirim there was appointed a paramedic. Mr. Dhori Suku. The villages of Mujalli, Greçalli, Daullas were provided with the medical service in Fier until 1974. In the village of Zhupan, the medical care started being provided in the period 1964-1965.

The commune and its council have continually given priority to the maintenance of the health centers and they take care of the safeguarding of the hygiene in the villages while highly evaluating the health services.

In the commune of Qendër there are functioning 4 health centers with 4 doctors and 10 nurses and midwives.

The social assistance

The commune of Qendër has under its welfare scheme 182 families. The majority of these families come from the Roma community, due to their low economic living standard.

The name of the Rrom village originates from the Roma families that have settled in the area in the period 1956-1958. This population has increased in the years that followed. Some of the families have built their homes and live in good conditions. This population earlier worked in horse-trading, crafts, and basket-hatching. During the democratic system, the Roma population was the first community to sell used garments and household appliances, bringing them from Greece. The Roma market flourished for many years and it influenced their standard of living. Nevertheless with their economic growth the number of their consumers and buyers decreased.

The quality of life

The inhabitants of the commune of Qendër have demanding living standards. In general they live in good, well-reconstructed and new homes, equipped with TV sets, washing machines, refrigerators, etc. The majority of the families dispose of cars. The commune has 310 private cars for individual use. The average level of income in the commune is 28 thousand lekë / head.

The commune offers the main public services as the cleaning, the gardening, the road, school and kinder garden maintenance, etc.

*The economy**The general situation*

The mild Mediterranean coastal climate, a feature of the area of Myzeqe, with average rainfall and a lot of sun, sets the possibilities for the commune to develop an intensive and advanced agriculture, whereas the central position affects the development of different profitable businesses.

The properties of the population of the Commune are near their dwelling places with some exceptions for those families, which have their land plots outside their village. The inhabitants of the villages of Afrim, Mbrostar, Çeligrad, Bishanakë, Sheq i Madh, Sheq i Vogël, have their land taxes and obligations strongly bound to the Commune of Qendër, despite being part of the Municipality of Fier.

Due to the commune favorable location near the city and other urban centers, there have flourished different businesses that have to do with construction, fuel stations, transportation, different local businesses, bars, restaurants, etc. Actually, within this community there are registered 242 private subjects that carry out their activities in conformity with the law in power.

The animal farming

The majority of the farming families in this commune grow sheep, goats, cows, pigs and birds such as chickens, ducks, geese, turkeys, etc. Part of the produce is used for individual needs and part of it is sold in the local market especially the vegetables and the melons that are cultivated in the green-houses.

The farmers that work in the animal-farming sector are continually assisted by the Office of the Veterinarian Service in the commune in conformity with the Law number 7674 "On the Veterinarian service and inspector office"

An objective of the work carried out by this office is the inspecting of the butchering, the inspecting of the activity of the vets. Furthermore there is a periodical Veterinary Bulletin, the inspecting of the subjects that sell dairy products, etc.

For all the activities of the offices of the commune, the Council of the Commune and its head, follow closely the performance of the services and to back this up there is an archived documentation.

The commune has over 6,500 heads of cattle and over 10,000 birds. The animal farmers have approximately 23 thousand lek of income/ha from their activity.

The agriculture

In general, the animal farmers and the farmers cultivate in their farms a wide range of crops, such as: corn, barley, oat, rye, and sunflower. There are also cultivated different kinds of vegetables, such as: beans, potatoes, melons, onions, garlic, cabbages, spinach, tomatoes, peppers, ladyfingers, eggplants, etc. The area is rich in fruit trees, such as olive trees, citruses, plums, figs, quince, pears, peaches, pomegranates, vineyards, and decoration plants especially on the hills.

In the commune of Qendër there carry out their activities 5576 private farms, with an area of approximately 0,6 ha each. The owners of these farms generate nearly 42 thousand lekë of incomes/ha from the cultivation of crops, approximately 16 thousands lekë/ha from the fruit-growing and approximately 12 thousands lekë/ha from the vegetable growing.

The Telecommunication and the Information Technology

All the villages of the commune have access to the fix telephone operator. This is enabled by the Albtelecom and by other rural operators. Even the mobile technology is widely spread. The Internet is still an issue. The service is not offered to any of the villages of the commune. The people have access to the service only if they go to Fier.

The Environment and Infrastructure

The geographical position of the commune

As an administrative unit the Commune of Qendër exercises its sovereignty in the

territory once used for the former state farms of “Çlirim” and “Grecalli” with the exception of certain areas. It is called with the name of Qendër (center) because of the geographical location and its distance from the city of Fier.

This commune is confined on the north with the commune of Libofshë, separated by the Seman river, on the northeast with the commune of Mbrostar, on the east with the commune of Zharrëz, on the west and south west is confined respectively with the commune of Topojë (Seman) and of Dërmenas and on the southeast with the communes of Levan and Portëz.

The commune of Qendër has a field territory, and some hills that stretch in both sides of the ‘Pass of Koshovica’ to further continue in the west with the hills of the villages of Zhupan, Radostinë, Vadhizë, up to the highest quota of 169 m where it confines with the hills of Apollonia, the ancient city.

This territory with an area of 85% of fields, with the blooming hills, the new buildings and villas, the beautiful bars, give the area a picturesque view and make it attractive to possible visitors.

The natural resources

All the lands of the commune of Qendër are permeated by the Vjosë – Levan – Fier.

In the territory of the commune there are built three water collectors, respectively 2 in the village of Radostinë Vadhizë and 1 in the village of Drizë Myrteza.

The land in the commune belongs to its inhabitants and as such law protects it.

The former Land Registration Office is transformed into the Office for the Management and the Protection of land in conformity with the Law no. 8752, dated 26.03.2001. During the activities of this office, it is accomplished the withdrawing of the land documentation for all villages and their planning is finalized.

In compliance with the relevant documentation there are settled many conflicts upon land ownership in the villages of Mujalli, Daullas, Drizë, Zhupan, Afrim and Mbyet, the conflicts of 42 families in Çlirim, the one between the land owners in Drizë, Zhupan and Fier-Çifçi, the conflicts for the building of road strips among land plots, the demands of the citizens to amend the mistakes made by the committee of land distribution as well as the requirements for appeal of different kinds. Following the work started, there has initiated the electronic documentation on land and other services.

The table illustrates the areas of arable land that benefit or not from the drainage and watering systems.

The road system

The villages of Daullas, Grecalli and Mujalli lie on the north of the city of Fier and are linked with rural roads built with paving, with a length of 9 km. The villages of Afrim i Ri and Çlirim are located on the west of the city of Fier on both sides of the asphalted roads Fier-Seman in a distance of 3 km.

The villages of Drizë and Drizë Myrteza are located on the southeast of the city of Fier on the left of the road Fier-Vlorë whereas on the right there is the village of Zhupan and behind it, on the basis of the hills there are the villages of Radostinë-Vadhizë.

The village of Rrom is located in front of the former Industrial complex of Azotik on one side of the Fier-Ballsh railway, on the left embankment of the river of Gjanicë. All the villages of the commune are permeated by the internal communicating roads built according to the traditional urban planning, mainly using cobbling and in some sections asphalt.

The villages of the commune guarantee the road links through a rural network of 27,5 km and 6 km of national roads of which 3 km are on the western axis toward the seaside and 3 km on the southern axis toward the city of Vlorë. Within the urban centers there are 18 km of roads and 9,5 km of roads are outside the urban centers. The commune guarantees the maintenance of the rural network and the internal one.

The power supply

All villages of the commune are supplied with high-tension power, with transformers established in pillars and in electrical booths.

The potable water supply

The villages of the commune are supplied with potable water from the water system of the city of Fier as well as from 4 supply stations. The city system supplies water for the villages of Afrim i Ri, Zhupan, Drizë 1, Drizë 2 and the 1 block of the village of Çlirim.

The other villages were supplied with water from the pumping stations. Their water supply is reduced due to the low capacity of water supply and the lack of power supply.

The commune guarantees the maintenance of the pumping system and the main system of distribution, internal system of distribution in the villages.

The Waste and Clear Water System

The commune has shown attention in the building of the WWS in the villages.

There is built 90% of the WWS for the villages of Mujalli, Grecalli, Daullas. It is in the process of building the WWS for the villages of Zhupan, Drizë 1 and Drizë 2. Once the WWS are built the commune is responsible for the maintenance services.

The Governing of the Commune

The Commune's Organics

The head of the commune, who is elected every 4 years, in direct elections, leads the commune. The head of the commune is a leader and a manager. He makes possible the coming together of opposite segments under a positive force to achieve the vision of the commune. He works to make quantitative and qualitative improvements in services as the inhabitants demand.

Another body of the commune is the council of the commune, which is a decision-making, policy-making and monitoring body. The members of the council are elected once every 4 years, at the same time with the head of the commune, on the basis of lists, that are decided upon by the political parties according to the proportional representation system. The number of the members of the communal council depends on the number of the population of the commune. The commune of Qendër has 18 council members, of whom only one woman.

The administration of the commune is appointed and managed by the head of the commune. It works to achieve the requested plans abiding by the defined standards by the head and council of the commune.

The commune of Qendër has an administration of 30 members, of whom 15 or 50% have a higher education degree and 10 or 305 are women. What follows is the organigram of the commune.

a. The budget of the commune

In the conditions of a market economy, in a society, which constructs the life and standards based on the free enterprise, it is obligatory for everyone to familiarize and apply the legislation that builds the relations with the state. In this aspect, the council of the commune, the Head of the Commune, the Office of the Communal Services and its administration pay special attention to every subject to be correct in the obligations they have toward the state. The work in the Commune of Qendër and the gained experience has made it important that in order to administer what is produced and consumed, it is necessary to assess and manage respectively without abusing on the freedoms, rights and duties of everyone.

The office of the Finance in the commune has continuously improved the familiarization, establishing and use of the financial sources increasing its ability to plan and manage aiming at solving the problems the citizens have. The Finance Office

int eh commune is the main component of the governing mechanism.

Until 2000, in the commune there is no registered private subject and the sum of 670 thousand lekësh collected by taxes has still no origin. In 2001, in compliance with the Law no.8435, dated 28.12.1998 "On the application of taxes in the Republic of Albania" there started the systematic work on the registration of the private subjects, on separate files and approved upon decision of the Council of the Commune. In this period there was decided for the establishing of the Office of Taxes that was completed with the respective inspectors, qualified and devoted ones. This office started work since the documentation for the registering-licensing of the subjects until the everyday activities.

During the period 2000-2006, the incomes have increased progressively and have helped in the execution of the investments in the commune especially int eh infrastructure of the road network, the building of the waste water systems, the reconstruction of the potable water system, the improvement in the power system and in all other services in helping the community.

b. The civic participation

The commune of Qendër is working to keep the inhabitants well informed on the activities and decisions as well as to involve them in the public issues. It is attempting to increase the quality of the services by giving the inhabitants the possibility to actively participate in the local issues as well as to benefit from these possibilities. The commune publishes the informative bulletin once every three months. In this bulletin there are published the investment plans, the decisions of the Commune Councils, onformation on the agriculture and animal farming as well as reports on engagements and accomplished duties.

Upon being asked at the survey that was carried out, 76% of the inhabitants say that they are well informed and very well informed by the commune.

The commune is attempting to generate year after year concrete and stable benefits for the community in the form of the improved services and the friendly attention toward the citizens.

The commune is working so that the civic involvement, the awareness, the service to the community be rooted in the standard ways by means of which the Commune can take its important decisions. The commune of Qendër is working as well aiming at instilling in theirinhabitants the faith that the commune is sensitive and responsive to the needs and the demands they have.

The Vision

The commune of Qendër is the area of the inhabitants that co-live and work in harmony regardless of the ethnic and religious differences in the shining suburbs of

the city of Fier with modern residential centers, with good educational institutions, which prepare the agriculture farmers, and experts, which prepare the future generations. The commune of Qendër is the main arteria of the motorways and railways, be they national or local, that link Fier to other main cities in the North and South of Albania, to the industrial zone, the production zone and the seaside. The inhabitants and the businesses, that vitalize the territory of our commune, benefit in infrastructure and services of the higher standards. The commune with its dynamic and creative staff precedes and promotes the development with researches, information and promoting policies.

The Economic Development

THE PRIORITY FIELD: Economic Development		
<p>(1. The development of agriculture and animal-farming 2. The development of the processing industry of the agricultural and dairy products 3. The development of markets and producers' associations 4. The development of small business 5. The development of the high and higher vocational and agricultural education</p>		
Strategic Goals	Action Steps	Up to when?
1.	<p>The improvement of the drainage and watering system in all villages of the commune The improvement of the road infrastructure between the land plots The improvement of the control and the agro-technical and veterinary services The improvement of the information for the farmers</p>	<p>2015 Ongoing Ongoing Ongoing</p>
2.	<p>The improvement of the produce for the sector of the processing industry The building of the producing, managing and communicative capacities among farmers The improvement of the procedures and the establishing of the facilities for eh entrepreneurs, who invest in setting of processing lines. The guaranteeing of the quality for the processed products</p>	<p>Ongoing Ongoing Ongoing Ongoing</p>
3.	<p>The promotion of the farmers' organization in groups and associations of producers The exchange of experiences with the producers coming from successful producers The improvement and the establishing of markets The promotion of agricultural products</p>	<p>Ongoing Ongoing 2015 Ongoing</p>
4.	<p>The stimulation for the opening of new businesses The increase and the strengthening of the small existing businesses The increase in the level of the services offered by the commune for the business. The improvement of the administrative procedures in the granting of permits and licenses.</p>	<p>Ongoing Ongoing Ongoing Ongoing</p>
5.	<p>The improvement of the infrastructure and maintenance of the objects in the high schools. The development of the joint projects with pupils and experts of the commune The improvement and the strengthening of the cooperation with the main stakeholders for the high and higher education The guaranteeing of a higher vocational education following the high education</p>	<p>Ongoing Ongoing Ongoing Ongoing</p>

The Social Development

THE PRIORITY FIELD: The social development		
Strategic Goals	1. The development of the school and preschool educatio	
	2. The enticing of the cultural and artistic life and the preservation of the cultural and historic heritage of the area.	
	3. The improvement of the social life of the community	
	4. The improvement of the community hygiene	
	5. The improvement of the community manners	
SG	Action Steps	Up to when?
1.	The guaranteeing and improvement of the maintenance of the school and pre-school infrastructure in the whole territory of the commune The improvement of the preschool and school maintenance infrastructure The stimulation of the increase in the quality of the teaching process in schools.	2016 Ongoing Ongoing
2.	The improvement in increasing the attendance of students in the 9-grade and high education. The guaranteeing of the infrastructure for the performing of the social and cultural activities. The riorganization of the folkloric groups The documentaton and the promotion of the historic and cultural values of the area	Ongoing 2016 2010 Ongoing
3.	The promotion and the celebration of the religious and pagan holidays of every religion and community The improvement of the information in the commune The involvement of the elderly in the community works and social life of the community The improvement of the conditions and social services for the elderly The construction and maintenance of the sport terrains for every village The increase in the sports activities. The guaranteeing of the support to the sport teams	Ongoing Ongoing Ongoing 2016 2015 Ongoing Ongoing
4.	The access to Internet for every village The reconstruction and the building of the health centers for every village The maintenance of the health centers The improvement of the health service for the population	2015 2015 Ongoing Ongoing
5.	The stimulation of the improvement of the health service The improvement of the hygiene in the public premises Awareness campaigns on raising the public awareness on the keeping the public premises clean	Ongoing Ongoing Ongoing

The development of the infrastructure and public services

THE PRIORITY FIELD: The development of the infrastructure and public services			
Strategic Goals	(1. The urban improvement of the territory of the commune (2. The improvement of the road network that connects the residential centers (3. The improvement of the internal infrastructure of the villages (4. The guaranteeing and the improvement of the supply with potable water (5. The improvement of the public services and the widening of their range		
	SG	Action Steps	
	1.	The drafting of spatial plans of the peripheric villages of the city of Fier The improvement of the cooperation and collaboration with the local boundary units The drafting of regulatory plans for all villages of the commune The improvement of the information system and of the filing of this documentation in the commune	Up to when? 2013 Ongoing 2015 2015
	2.	The improvement of the present system of linking roads The building of new roads that would shorten distances	2016 2020
	3.	The improvement of the internal infrastructure The building of the WWS The guaranteeing and the improvement of interconnection and communication in all villages The guaranteeing and the improvement of the postal service in all villages	2020 2020 2015 2013
	4.	The improvement of the quantity of the water supply The improvement of the quality of the water supply Improvement of the water consumption and use	2016 2020 Ongoing
5.	The improvement of the services for the water purification The improvement of the services of maintenance of the public cemetery The improvement of the service of maintenance of the road network The establishing of the service of maintenance of the sport terrains, community centers and public premises	Ongoing Ongoing Ongoing Ongoing	

Efficient Governing

THE PRIORITY FIELD: The efficient governing		
Strategic Goals	1. The increase in the level of skills and qualities of the administration and communal electives	
	2. The achievement of the standards in the governing process	
	3. The improvement of the documentation and the processes that deal with the land and land ownership	
	4. The guaranteeing of the transparency and accountability for the management of the commune's sources	
	5. The establishing of an administrative center of the commune	
SG	Up to when?	
Action Steps		
1.	The improvement of the procedures for the hiring of new staff in the commune The improvement of the working environment The improvement of the skills and knowledge on the governing aspect for the councillors The improvement of contacts and connections with other communes in Albania and in the region	2012 Ongoing Ongoing Ongoing
2.	The improvement of giving of information from the commune The improvement of the access to contact staff and communal electives The increase in the level of inhabitants participation in the decision-making process	Ongoing Ongoing Ongoing
3.	The taking of the information from the ZRP The informing of the inhabitants and the on-the-field-verification	Ongoing Ongoing
4.	The increase in the level of local revenues The increase of the commune capacities in administration and management	Ongoing Ongoing
5.	The guaranteeing of a process of free discussion in every village The study for the center of the commune The building of the center of the commune	2011 2015 2015

PLANI I ZHVILLIMIT TË KOMUNËS QENDËR

*Ky publikim është realizuar në kuadër të projektit
"Punët në Komunitet II", financuar nga Banka Botërore.*

FONDI SHQIPTAR I ZHVILLIMIT
ALBANIAN DEVELOPMENT FUND
www.albaniandf.org